

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΙΔΡΥΤΗΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ : ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ Σ^{ΙΑ}

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Α')

ΑΡΙΘ. 723 (ΦΥΛ. 7)

Σάββατο, 13 Φλεβάρη 1921

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ :

★ ★ ★ ★ ★ Marguerite Audoux ★ ★ ★ ★ ★

— "ΤΟ ΜΟΔΙΣΤΡΑΔΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΡΗ-ΚΛΑΪΡ," —

— L'atelier de Marie Claire —

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΙΒΗΣ ΣΚΟΥΡΑ (GRAZIELLA)

Τὸ ὑπέροχο αὐτὸ ρομάντζο σὲ διαλεχτὴ λο-
γοτεχνικὴ μετάφραση, πρέπει νὰ διαβαστεῖ
ἀπὸ ὄλο τὸν κόσμο, γιὰτὶ ὁ καθένας θὰ βρεῖ
σ' αὐτὸ κᾶτι ποὺ θὰν τονὲ συγκινήσει. Κι ὁ
λόγιος, κι ὁ ἐργάτης, κ' ἡ μοδιστρούλα, κ' ἡ
κυρία τοῦ σαλονιοῦ, κι ὄλοι, ὄλοι. Γιὰτὶ
— γιὰ ὄλους εἶναι γραμμένο. —

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΕ ΚΑΛΟ ΧΑΡΤΙ

— ΚΑΙ ΚΑΛΑ ΤΥΠΩΜΕΝΟ

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΔΡΧ. 5.—

ΕΚΔΟΣΗ : ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & Σ^{ΙΑ}

ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Φίλε Νομά,

Ἀπάνω σὺν γλωσσικὸ ζήτημα οἱ Κομμουνιστὲς ἔχουνε περὶ χίλιες δυὸ φορὲς τὴ γνώμη τους, καὶ γι' αὐτὸ, σὲ γενικὲς γραμμὲς, πὸν θὰ σὲ παρακαλέσουμε νὰ τὶς δημοσιέψεις, θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἐξηγήσουμε τὴν ἀντίληψη τῶν κομμουνιστῶν ἀπάνω σὺν ζήτημα αὐτό. Λοιπὸν, οἱ Κομμουνιστὲς, κάτου ἀπὸ τὸ πρῶτο πὸν βλέπουνε τὴν κοινωνία, ἔχουνε τὴ γνώμη πὸς καὶ ἡ γλώσσα, σὰ μιὰ ἐκδήλωση τῆς κοινωνικῆς κατάστασης κάθε ἐποχῆς, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ κολουθήσῃ τὸ δρόμο πὸν θὰ πάρουν καὶ τὰλλα κοινωνικὰ προβλήματα σὺν λύση τους.

Σχετικὰ μὲ τὴν καθαρῆουσα, τὸ ἀπομεινᾶρι δηλαδή αὐτὸ τῆς μεσαιωνικῆς γλώσσας, ἔχουνε νὰ πούμε πὸς δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο, παρὰ ἓνα ὄργανο τῆς τάξης πὸν κυριαρχεῖ σήμερον, τῆς ἀστικῆς τάξης, μὲ τὸ ὅποιο, κοντὰ σὲ τὰλλα, προσπαθεῖ νὰ διατηρήσῃ τὴν κυριαρχία της, καὶ πὸν τὸ χρησιμοποιεῖ γιὰ διακριτικὸ τῆς τάξης της. Αὐτὸ δὲ γίνεται μονάχα σὺν σημερινῆ ἐποχῇ. Ἄν φάξουμε τὴν Ἱστορία, θὰ δοῦμε πὸς γινόντανε εἶσι ο' ἄλλες τὶς κοινωνίες πὸν εἶτανε χωρισμένες σὲ τάξεις. Ὅσο λοιπὸν ὑπάρχει σὺν ἔξουσία ἡ ἀστικὴ τάξη, ποτε δὲ θάρησει νὰ ριζώσῃ σὺν καθεστῶς της, σὺν ἀστικὸ καθεστῶς, ἡ γλώσσα τοῦ λαοῦ, ἡ Δημοτικὴ γλώσσα. Ἡ καθαρῆουσα τότε μόνο θὰ ξαλειφτεῖ καὶ θ' ἀφήσῃ τὴ θέση της σὺν δημοτικῇ, διὰν ἀλλάξῃ μὲ τὴν Κοινωνικὴ Ἐπανástαση τὸ σημερὸν καθεστῶς καὶ γίνῃ Κομμουνιστικὸ.

Ὅσοδήποτε δμως καὶ ἂν νομίζουμε πὸς μέσα σὺν ἀστικὸ καθεστῶς, ἡ ἀστικὴ τάξη πὸν σιτηρίζει τὴν κυριαρχία της ἀπάνω σὺν τὴν πρόληψη καὶ τὴν ἀμάθεια τοῦ λαοῦ, δὲ θὰ ἐπιτρέψῃ ποτε τὴ δημοτικὴ γλώσσα, τὴ γλώσσα τῆς πραγματικῆς μόρφωσης, οἱ Κομμουνιστὲς δὲν πάνουμε νὰ ἀγωνιζόμεσθε πραγματικὰ γιὰ τὴ δημοτικὴ γλώσσα, γιὰτι ἔχουνε ὑπ' ὄψει μας ὅτι δὲ θὰ μπορέσει νὰ καρποφορήσῃ χωρὶς μιὰ ἀποτελεσματικὴ προπαγάνδα γι' αὐτή. Οἱ Κομμουνιστὲς δμως δὲν ἔχουνε νὰγωνιστοῦνθ μόνο γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Ἐχουν νὰγωνιστοῦνε, πάνω σὲ ὀρισμένους ἀρχές καὶ ο' ὀρισμένο πρόγραμμα, γιὰ τὴν ἀπολύτρωση τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴ σημερινὴ σκλαβιά του. Ἀγωνίζονται γιὰ νὰ κάνουν τὸ δοῦλο ἄνθρωπο, πραγματικὰ ἐλεύθερο ἄνθρωπο. Ὁ ἀγώνας τους γιὰ τὴ δημοτικὴ εἶναι ἀγώνας γιὰ ἓνα μέσο, μὲ τὸ ὅποιο θὰ διαδόουν τὶς ἀρχές τους.

Γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν δηλαδή οἱ Κομμουνιστὲς τὸ γενικώτερον ἀγώνα τους, γιὰ νὰ διαδόουν τὶς ἀρχές τους, δὲν μποροῦνε παρὰ νὰ μιλήνῃ τὴ γλώσσα ἡ ἐκείνου πὸν ἔχουν ἀπέναντί τους, τὴ δημοτικὴ ἢ

τὴν μιλοῦν σὺν μάζα, καὶ, ἐν ἀνάγκῃ, τὴν καθαρῆουσα διὰν μιλήνῃ ο' ἓναν πὸν δὲν καταλαβαίνει ἄλλη ἀπ' αὐτή, ὅπως καὶ τὴν κινεζικὴ σὺν κινέζο. Κι αὐτὸ ἂς μὴ φανεῖ παράξενο, ἀφοῦ εἴπαμε πὸς ὁ γλωσσικὸς ἀγώνας εἶναι ἓνας ἀγώνας περιορισμένος, ἐνῶ ὁ Κομμουνιστικὸς εἶναι ὁ ἀγώνας τῆς πραγματικῆς ἀνθρώπινης λευτεριᾶς.

Σχετικὰ μ' ἐκεῖνο πὸν δημοσίεψε σὺν προηγούμενο φύλλο σου ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφικὴ», ὅτι ἡ Ἐνωσὴ μας ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνόμοια στοιχεῖα, ο' αὐτὸ δὲν ἔχουνε νὰ πούμε τίποτα ἐμεῖς, μιλοῦνε μόνο τους τὰ πράγματα. Δὲ θάρησε καθόλου οσοιὸ πὸς ἄνθρωποι πὸν συμφωνήσανε σὺν ἴδιον πρόγραμμα καὶ σὺν ἴδιους ἀρχές, πὸς ἄνθρωποι πὸν ἔχουνε νὰ κάνουνε τὸν ἴδιον ἀγώνα, νὰ ἀντιμετωπίσουνε κατὰστάθη τὴν ἐκμεταλλεύτρα ἀστικὴ τάξη καὶ σὲ μιὰ στιγμή νὰ πέσουνε θύματα τῆς Ἰδέας τους, ἀποτελοῦνε ἀνόμοια στοιχεῖα, καὶ ὅτι ὅμοια στοιχεῖα ἀποτελοῦνε μονάχα ἐκεῖνοι πὸν ἀγωνίζονται ἀνώφελα γιὰ ἓνα ἐπιβεβλημένο μὲν ἀλλὰ πὸν περιορισμένον ἀγώνα ἀπὸ τὸ δικὸ μας, καὶ πὸν, μὲ μὴση μας τὸ λέμε, χωρίζονται μεταξὺ τους, καὶ ἀπὸ μᾶς μ' ἓνα χάος, σχετικὰ μὲ τὴν ἀντίληψη τῆς ἀνθρώπινης κατάστασης, καὶ τὰ πὸν θαθεῖα αἷτια τῆς ἀνθρώπινης δυστυχίας. Ἄν θρωποὶ δὲ γίνονται μονάχα μὲ τὴν ἀλλαγὴ τῆς γλώσσας, ἀλλὰ διὰν ὁ λαὸς ἀπαλλαχτεῖ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ σκλαβιά καὶ γίνῃ κυρίαρχος τοῦ ἑαυτοῦ του, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ μιλήῃ καὶ τὴ γλώσσα του. Ὅσοι ἀγαποῦν πραγματικὰ τὴ δημοτικὴ, πρέπει νὰ γαποῦν τὸ λαὸ καὶ νὰ ἐνδιαφέρονται οὐσιαστικὰ γι' αὐτόν, ὅπως πολὺ οσοιὰ τὸ παρατήρησε καὶ ὁ Παρορίτης, σὺν φύλλο σου, ἀριθ. 715.

Ἀντὶ θὰ θέλαμε νὰ εἶχε ὑπ' ὄψει της ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφικὴ», εἴμαστε δὲ βέβαιοι πὸς διὰν νιώσει τὸ ὕψος τοῦ ἀγώνα μας, θάρησει νὰγωνιστεῖ μαζί μας τὸν ἀγώνα τῆς Πραγματικότητος.

Μὲ ἐκτίμησιν

Ἡ Ἐκτελ. Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐνώσεως

ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ (Ἐκδόση «Τύποι» 1919 Δρ. 3—

ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΣΜΟΣ Α' (Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι

—Οἱ Ἄλυσίδες— Στὴν ὀξωπόρτα). Ἐκδο-

ση Ἐταιρίας «Τύπος» 1920. > 6—

ΠΛΑ.Ι' ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ (Ρομάντζο) 1920 > 3—

Ο ΛΥΤΡΩΜΟΣ (δρᾶμα) > 3—

Βρίσκονται σὺν «ΑΘΗΝΑ·Γ·ΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ»

— Ὅδος Σοφοκλέους 3. —

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Α')

Σάββατο Ἀθήνα, 13 Φλεβάρη 1921

ΑΡΙΘ. 723 (ΦΥΛ. 7)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΨΥΧΑΡΗΣ: «Τὰ δύο τριαντάφυλλα τοῦ Χάρου»
(συνέχεια).

Δ. ΓΛΗΝΟΣ: Γιά τὴν ἱστορία.

ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ ΚΩΡΗ: Τ' ἀμολόγητο.

ΠΑΡΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Πολεμικὲς εἰκόνες:
Σύντροφοι.

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.

ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΡΗΚΗΣ: Τῆς ἀγάπης.

ΒΙΒΗ ΣΚΟΥΡΑ: Ὁ θάνατος τῆς Σαντρίνας.

ΒΕΓΓΑΣ: Στὸν Κωστή Παλαμά.

Κ. ΦΙΑΝΤΑΣ: Σαίρω (Β').

ΠΙΚΡΑΓΚΡΟΗΣ: Ἐπιγράμματα.

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ: Νεοελληνικὴ φιλολογία.—Ξένη φιλολογία.—Γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τραγούδια.—Βαρβαροπάζαρο. Ξένα βιβλία.—Ξένα περιοδικά.—Σοσιμιστικὴ ἐνωσιση φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν.—Χωρὶς γραμματικὸ σημεῖο.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ ΤΟΥ ΧΑΡΟΥ

-2-

Β'

ΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ

O mente, che scrivesti ci o ch'lo vidi
Dante Inf. II 3 (2)

Ἔφυγε.

Δὲ δάσπαζα νὰ κατεβῶ στὴν Πόλη νὰ διῶ μὲ τὰ μάτια μου τὸ θαπὸρι ποὺ τὴν ἐπαιρνε.

Μὰ καὶ τί νὰ κατεβῶ καὶ τί νὰ διῶ καὶ τί θγαίνεις;

Ἔμεις ἐδῶ οἱ γέροι στὴν Πόλη — καὶ μάλιστα σὺ Μπουάζι, — φαίνεται πὼς ἀγροῦμε κάποιες νὰ γεράσουμε. Τὰ χρόνια ἐρχόνται, ἢ νύχτα πλακῶναι ἴπποτα! Κρυμμένη σὺ σιγήθια μας, ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς νύχτης μας, καμὰ τοῦ ἡλιου ἀπαχιτιδιά, προσμένει λίγο νὰ φέξῃ καὶ μᾶς ἀνάθει ἀμέσως.

Ἔτσι ἴσπαθα καὶ γώ, σὰν ἔλαμπε ἄξαφνα μπροστά μου ἡ πρώτη μου ἀγάπη, πὲς ἡ πρώτη μου ἀβγή. Μ' ἄσπρα τὰ μαλλιά, πῆγαινα, γύριζα, ἔκλαιγα, γελοῦσα, θύμωνα, ἐννιωθα μέσα μου σὰν παλληκάρη.

Πέρασε τώρα τὸ φῶς, πέρασε καὶ πάει. Χάθηκε γιὰ πάντα. Καὶ κρυώνω. Ξανάγινα σωσιτὸς γέρος. Ἄχ! νὰ γέραζε σιγήθια καὶ ἀπὸ μέσα τὸ κεφάλι! Ὁ νοῦς, ὁ νοῦς μας εἶναι ποὺ πάντα δουλέθει.

Τὶ δυστύχημα μοναδικὸ ποὺ εἶναι τὸ δικό μου! Τριάντα χρόνια νὰ θαροῦς πὼς πῆγε τοῦ κάκου ἡ ζωὴ σου, γιὰτὶ δὲ σ' ἀγαποῦσε κείνη ποὺ ἀγάπησες, ἄσπρη νὰ καταλάβῃς πὼς σ' ἀγάπησε καὶ ἀπτή, πὼς κ' ἡ ζωὴ τῆς κ' ἡ ζωὴ σου ἔπρεπε νὰ πάρουνε ἄλλο δρόμο — καὶ ἴπποτα, ἴπποτα πιά νὰ μὴν μποῦῃς!

Ὁ νοῦς, ὁ νοῦς μας εἶναι ποὺ πάντα δουλέθει, ἂν κ' ἔσθησε ἡ καρδιά. Μὰ τοῦ κάκου δουλέθει καὶ ἀφίς. Παρηγοριὰ τέτοιος καημὸς δὲν ἔχει.

Πρέπει νὰ τὰ ξαναδιαβάσω.

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ποὺ φάνηκε ἡ Ὀλία, ποὺ

τὴν εἶδα, τὸν Κωστή μου συλλογιόσηκα. Τὴν ἀγάπη του καὶ σήμερις ἀκόμη συλλογιόσημαι. Ἡ ἀγάπη του κ' ἡ δική μου μαζί, δὲν ξαίρω πὼς, ἀνασηκωθήρησε ἀπὸ τὸν τάφο τους κ' οἱ δύο, τὴν ἴδια ὥρα.

Ὁ κακόμοιρος, ὁ καλόμοιρος ὁ Κωστής!

Δὲν τοιμῶ νὰ τὰγγίξω, νὰ τὰ πιάσω δὲν τοιμῶ τὰ γράμματα ἐκεῖνα τὰ ἱερά. Δὲν τοιμῶ νὰνοῖξω τὸ σερτάρι, σὶτὰ χέρια μου νὰ τὰ πιάσω.

Τὶ κρινιασμένο ποὺ εἶναι τὸ χαρτί! Κι ὡστόσο, πὼς ἀσπράφτει ἀθάνατα ἡ ψυχὴ ποὺ χάραξε τέτοια λόγια, ἐπειδὴ τὰ χάραξε ἡ ψυχὴ τῆς, Ἐκεινῆς.

Πρέπει νὰ τὰ ξαναδιαβάσω.

Ἀπὸ τὸ καλαμάρι τῆς μέσας, τοῦτο ἐδῶ, ποὺ μοῦ τῆχει ἐμένα ὁ Κωστής μου ἀφημένο μαζί μὲ τὰ γράμματά τῆς, λὲς κ' ἔθγαϊνε φλόγα, φλόγα ποὺ, πέθανε δὲν πέθανε ἡ Μύρω, ἄνεμος κανέννας δὲ θὰ βρεθῆ νὰ μπορέση νὰ τὴ σβῆση.

ΠΡΩΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Γράφει ὁ πλίκος ἀπ' ἔξω. «Νὰ τὰνοῖξῃς σὰ θὰ εἶσαι μέσα σὺ θαγόν».

«Κωστή, φίλε μου ἐὸν παρὰτρελά μου, ἀγαπημένε, ἐὸν ποὺ γιὰ τὸ μισεμό σου τόσα καὶ τόσα δάκρια θὰ χύσω, ἕνα λόγο σήμερα μονάχα θὰ σοῦ πῶ. Ἄκουσέ τοι καλὰ, ναί, ἄκουσέ τοι με θρησκεία, γιὰτὶ σοῦ τονὲ γράφα καὶ κλαίω καὶ πονῶ, γιὰτὶ μοῦ φαίνεται σὰν ἱερός. Θέλω νὰ μπῆ ὁ λόγος μου στὴν καρδιά σου, θέλω στὴν καρδιά σου νὰ μείνῃ. Κωστή, παίρνεις τὴν ψυχὴ μου μαζί σου, τὴν ψυχὴ μου ἀλάκαιρη, τὰκόος; Μέσα σου τὴν παίρνεις καὶ δὲ θὰ

σ' ἀφήση πιά ποιές. Θέλω νὰ τὸ ξαίρης. Θέλω νὰ το οικωσῃς τὴ στιγμή που φεθγεις και που το τραίνο σου μακριά μακριά νυ σε πῆγ ἀπο κεινηνε που αγαπῃς με αγαπη που πιο μεγαλη σε οιανηκε ποιες, ποιες δε γεμισο ἀνιρροια καρδιά. Κωσιτη, αγαπημενε μου εσού, τρομερου να πομερης στο χωρισμό μας, το ξαιρω. Διὰ να τὸ λες και να τὸ ξαναλες με τὸ νου σου, ἀφτό που σου εγραφα και θὰ σου κάμη καλό και νάρρος θὰ σου δωση. Και γὼ εἀγαπῶ — τὸ κατεχεις ποσο και ποσο — και γὼ θὰ κλαίω και ψὰ βασανίζουμαι. Τὸ θάσασο τὸ δικό σου ἔμωσ, πολλὸ πὼ πολλὸ ἀπὸ τὸ δικό μου τὸ ἴδιο με τυραγνῆ, τὰ δάκρια τὰ δικὰ σου τὰσιτῆθια μου ραγίζουνε. Ἄς κάμουμε κουράγιο, ἄς δείξουμε πὼς εχουμε δύναμη, ἀφοῦ θὰ ξαναταμωθῶμε. Ἐσὸν τὸ εἶπες και νιώθω πὼς ἐκεينو που εἶπες θὰ γίνη.

Και τώρα, φίλε, ἀκουσε το κι ἀφτό, ἐσὸν που παράφρονα σ' ἀγαπῶ, ἀφροῦ με θερμά νὰ σε παρακαλέσω στόνομα τῆς ἀγάπης μας τῆς ἴδιας.

Κωσιτή, θὰ μου τάξης πὼς κάθε μερα, δυο θυσιάζη τὸ τασιδι, ὡσπου νὰ φτάσης στὴ Βενετιά, θὰ μου τάξης πὼς θὰ δουλέθης, ἄς εἶναι και λίγο. Τουλάχιστο μιὰ γραμμίτσα, μιὰ λεξούλα κάθε μερα, γιὰ νὰ μὴ χάσης τὴ σειρά. Τὸ θέλω και τὸ ποθῶ, Κωσιτή, ἀπόψε τὸ θράδι σὶδ θαπόρι που θὰ σὲ πάρη γιὰ το Τριέσι, μερικὸς οἰχοῦς νὰ γράψης τοῦ ποιηματοῦ σου ἐκεῖνου τοῦ μεγάλου που τὰρχιοες ἐδῶ μαζί μου και που κοντέβεις νὰ τὸ τελειώσης. Τὸ θέλω ἀφτό και τὸ ποθῶ, ἀκουσες, φίλε; Και σὰ μ' ἀγαπῆς, θὰ τὸ καταφέρης. Ταίρι μου εσού, τὸ ξαίρεις πὼς ἀγαπῶ τὸ ἔργο που κάνεις, πὼς τὴ δόξα σου τὴν ἀγαπῶ και πὼς ἔχω πίστη σὲ σένα, πίστη σὶδὸν παντοδύναμό σου τὸ νου. Πολλές φορὲς σου τὸ εἶπα — και σου τὸ ξαναλέω τὴν ὥρα τούτη που εἶναι ὥρα μεγάλη, γιὰ τὸ νιώθω πὼς ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα λόγο δικό μου, γιὰ νὰ πάρης ἀπάνω σου, γιὰ νὰ πῆς ἄμπρός.

Κωσιτή μου, ἂν μορῆ νὰ σου κάμη κανένα καλό ὃ νὰ ουλλογιέσαι τὴν ἀπέραντη ἀγάπη που σου ἔχω, ξαίρε το πὼς ἡ Μύρρω σου σ' ἀγαπῆ και πάντα θὰ σ' ἀγαπήση — τᾶκουσες; πάντα — μ' ἔλα τὰ χάρδια, μ' ἔλε τὴν ὀρμὴ μιανῆς καρδιάς που κανενὸς ποτὲ δὲ δόθηκε και που γιὰ σένα φύλαξε τοὺς θησαυροὺς τῆς ἔλους.

Μ»

ΔΕΦΤΕΡΟ ΓΡΑΜΜΑ

«Μόλις τέλειωσα τὸ γράμμα που θέλω, ἀγάπη μου εσού, νὰ τῆχη; μαζί σου σὶδ τράινο και που ἄβριο τὸ πρῶτὸ θὰ σου τὸ δώσω ἀπατή μου, κι ἀμέσως σου ἀρχινῶ τᾶλλο τὸ γράμμα που θέλω νὰ συνταξιδέγη μαζί σου, μαζί σου νὰ φτάση στὴ Βενετιά, νὰ σου τὸ φέρουνε τὴν ἡμέρα που θὰ θρεθῆς μοναχός σου στὴν κάμερῆ σου.

Ἄχ! Κωσιτή μου, Κωσιτή, τὴν ὥρα που σου γράφω εἶσαι ἀκόμη ἐδῶ, σὶδ θουνά μας, δὲν πέρασε ἀκόμη μιὰ στιγμή που μ' ἀφησες, σὶδ χεῖλη μου νιώθω ἀκόμη τὸ φιλή σου που τὰ καίει, ἀπόψε θὰ σὲ ξαναδῶ, κι ὡσὶόσο θάγατος και πλήξη τὴν ψυχῆ μου σφίγγουνε, ἀκατανίκητη ἀπελπισιὰ με θερίζει και τὰ κόκαλα μου σπᾶνει. Φίλε μου, φίλε μου εσού, τί θὰ

γίνω, τὸ λοιπόν, διὰν πιά δὲ θὰ σ' ἔχω διόλου, τὴν ὥρα που θὰ διαβάξης ἀφτά μου τὰ λόγια, τὰ λόγια τὰ φτωχὰ που θὰ εἶναι, δῶ κι ἄμπρός, ὡ δουτιχία μας! τὸ μόνο που θὰ μορῆς νὰπολάγης ἀπὸ κεινηνε που σὲ λατρεῖ. Ἡ μόνη μας, ἡ ξερῆ μας παρηγοριά, τὰ γράμματά μας! Ἄχ! τὰ καμημένα καμημένα παιδιὰ που εἶμαστε κ' οἱ δυὸ μας. Βλέπεις, ἀγαπηθῆκαμε πάρα πολλὸ κ' εἶναι πόνος ἀλήθεια πάρα πολλῆς, τέτοια και τόση ἀγάπη.

Ἐμεῖς, Κωσιτή μου, τὰ κακόμοιρα, τίποτις ἄλλο πιά στὴ ζωῆ μας δὲ θὰ διοῦμε παρά τὰ δάκρια, και τὰ δάκρια εἶναι πικρά, διὰν τὰ χεῖλια τὰγαπημένα δὲ θροσκουνται ἀντάμα νὰ τὰ πιουνε και νὰ τὰ καταπιουνε. — Ἀστῆρι μου εσού, κλαίω και σου γράφω κι ὡσὶόσο ουλλογιούμαι πὼς τώρα τώρα σὰ σὲ ξαναδῶ, σὸν ἔρθης, σὸράνια χαρὰ θὰ μᾶς περεχύση. Μὰ ἐσὸν, ἐσὸν, σὰ θὰ κλαίς και θὰ με διαβάξης, δὲ δάχης τὴ Μύρρω σου πιά κ' ἡ Μύρρω σου πιά δὲ θὰ σ' ἔχη. — Πάει, δὲν μορῶ πιά μου νὰ σου γράφω, νιώθω πὼς δὲ θὰ μορῆσω πιά νὰ σου γράφω, δὲ θὰ μορῆσω πιά νὰ θρῶ λόγια νὰ σου πῶ τίς φλόγες που ἀπὸ τὴν καρδιά μου μέσα ἴσια με τὰ χεῖλη μου ἀνεβαίνουνε. Ὅχι, δὲν μορῶ, δὲν μορῶ και κλαίω. Θέ μου, θέ μου, κατεβατὰ και κατεβατὰ δὲ θὰ μορῆσουνε νὰ σου πῶνε δυο σου ἔλεγε, Κωσιτή, ἕνα φιλή μου μονάχο.

Ἐλα, ἐσὸν λατρεμένη μου, ἔλα, ἐσὸν ἀγάπη μου μοναδικῆ, ἔλα πρὸς τὴν κόρη που ἀπὸ σένα πεθαίνει και γιὰ σένα, που δὲ θὰ ζῆ, που δὲ θὰ ὑπάρχη ἀπὸ τὴ στιγμή που θὰ τὴν ἀφήσης και θὰ φύγης.

Σαββατόβραδο, δυὸ ἡ ὥρα τὸ πρῶτ.

Μὴ με μαλλῶνης που δὲ σ' ἀκουσα, καλέ μου, που ξαγρῆνησα, που εἶναι τόσο ἀργὰ και που ἔκλαφα τόσο πολλὸ, ἀφοῦ ἔφυγες νὰ πᾶς σπῆτι. Ἄχ! ἐσὸν μου, ἦθελα νὰ θρῶ τὰ λόγια που παρηγορῶνε και που καταηουχάζουνε, γιὰ νὰ σου τὰ φωνάξω, κι ἄλλα λόγια δὲ θροσκω, παρά πικρὰ κι ἀπελπισιομένα λόγια που με πνίγουνε. Πάρα πολλὸ σ' ἀγαπῶ και μου εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸ κάμω ἀπόφαση πὼς μ' ἀφίνεις, πὼς σὲ βλέπω και φέθγεις, ἐσὸν τὸ μόνο μου, ἐσὸν ὁ ἥλιος μου, ἐσὸν ἡ ζωῆ μου! Μὰ πῆς μου το, πὼς θὰ κάμω γιὰ νὰ ζῆσω μακριὰ, φῶς μου, ἀπὸ σένα; Γιὰ τὸ νὰ μ' ἀνάγης ἔτσι με τὴν ἀγάπη σου, γιὰ τὸ με κατακάνης με τὰ φιλιὰ σου και με τὰ χάρδια σου; Θεότρελα τὰ θέλω τώρα και πιά δὲν τᾶχω. Ὅχι! νὰ σου ψιθύριζα οἰγὰ οἰγὰ, με τὸ κεφᾶλι μου στὴν πλάτη σου ἀκουμπιομένο, πόσο σὲ πονῶ, τί ἔρωτας ἀπέραντος με καταστρέφει, μ' ἔφαγε γιὰτὰ σένα! Ὅχι! νὰ σ' ἀκούγα νὰ μου τὸ ψιθυρίζης ἐσού, τὰ χεῖλια μου με τὰ χεῖλια σου δεμένα, πὼς παράφρονα με λατρεῖς, πὼς ἐγὼ εἶμαι ἔλε σου ἡ ζωῆ! Ὅχι! τὰ μάτια μας ομιγμένα! Ὅχι! ἕνα ἡ ἀναπνιά μας! Δὲ θὰ τᾶχουμε πιά ἔλε μας ἀφτά, Κωσιτή μου, καμημένη, κ' εἶμαστε καταδικασμένοι νὰ ζῆσουμε, νὰ ζῆσουμε ὃ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλονε μακριὰ, ὃ ἕνας δίχως τὸν ἄλλονε! Μονάριβέ μου εσού, ἔλα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ποθητῆς σου κι ἀφροῦ με νὰ τὰ πιῶ τὰ φτωχὰ σου τὰ δάκρια, τὰγαπημένα που τρέχουνε ἀδιάκοπα, σὸν τὰ δικὰ μου. Τὴν ὥρα που σου γράφω, ἴως μου γράφεις και σὸν σὶδ καμηνο σου τὸ καμερῆ, ἔπου ἄβριο ἀκόμη θὰ πᾶω νὰ

οὐ διῶ. Καὶ οὐ σὸν καὶ μένα, Κωσιτή μου, ἀπελιπί-
ζεσαι καὶ δέρονεσαι καὶ ἀναστενάζεις. Ἐδῶ, στήν κά-
μερή μου τὴ μικρή, ποῦ τώρα μόλις τὴν ἄφηρες, σὲ
νοιῶθω ἀκόμη, σὰ νὰ εἴσουνε ὁ ἴδιος ἐδῶ, σὲ βλέπω,
μυρίζω τὴ μυρωδιά τοῦ καπνοῦ σου, παντοῦ ἀνάμη
τὴ μυρίζω, σὰ ρούχα μου, ἀπάνω μου, σὰ χέρια μου,
σὰ μάγουλά μου, σὰ χεῖλή μου, καὶ πάω νὰ ξεφυ-
χῶ ἀπὸ τὴ χαρὰ ποῦ ἀκόμη μυρίζω τὴ μυρωδιά
σου.

Ἐπειτα συλλογιῶμαι πὼς δὲ θὰ σὲ διῶ πιά ἐδῶ,
πὼς δὲ θὰ μιῆς πιά στήν κάμερα τὴ μικρὴ ἔπου τὸ
καθῆτις λὲς κ' ἔχει φωνὴ καὶ μοῦ μιλά γιὰ σένα,
σὴν κάμερα ἔπου τώρα καὶ ὁμπρός, θὰ ζῶ μαζί σου,
θὰ ζῶ μέσα σου. Θὰ κλειδωθῶ στήν κάμερή μου μὲ
τὸν ποθητό μου, μὲ τὴν ἀγάπη μου καὶ μὲ τὸν καημό
μου, μακριὰ ἔσο γίνεται ἀπ' ἄλλους καὶ ἀπ' ἄλλα.

Δὲν ξαίρεις τί χαρὰ, τί ἐφτυχία ποῦ εἶναι γιὰ
μένα ποῦ τὸ εἶδες τὸ σαλοτάκι μου ἀπὸ τὰ γαπημέ-
νο, ποῦ ἄγγιξες μὲ τὸ χέρι σου ἐδῶ κάθε πρᾶμα, ποῦ
κάθισες σ' ὅλες ἐδῶ, μιὰ μιὰ, τίς καρτέγες. Κωσιτή,
ἄλλα μου τώρα ἐδῶ μοῦ ἔρχονται σὸν ἰερά κ' ἴσως
μπορεῖ, σὰ θὰ θυμῶμαι τίς μέρες τίς ἀθάνατες, τίς
ὥρες μας τίς ἐφτυχιμένες, νὰ βρῶ τὴ δύναμη καὶ
τὸ θάρρος νὰ βαστάξω, ἄχ! ἔσο ἔρημ καὶ ἄν εἶναι ἡ
κακορριζική μου ἡ ζωὴ, ζωὴ ὀλιθερῆ καὶ ἀπομονω-
μένη.

Ἄλλα πολλὰ ἤθελα νὰ σοῦ γράψω, ἤθελα καὶ κά-
τι ἄλλο νὰ σοῦ πῶ, ἤθελα νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὴ μη-
τέρα. Δὲν μπορῶ πιά μου. Εἶμαι ἀφανισμένη, ἀποκα-
μωμένη. Καὶ θὰ μὲ μαλλώσης, φῶς μου, σὰ μάθης
ἄσαιο πὼς κάθησα τόσο ἀργά. Τί ἀναγάλλισμα, τί
γλύκα νὰκούσω ἀκόμη μιὰ φορὰ τὴ φωνή σου τὴν ἀ-
γαπημένη μου, τρυφερὰ νὰ μὲ μαλλῶν! Κωσιτή,
Κωσιτή, Κωσιτή, κατόπι πὼς θὰ ζήσω δίχως τὴ φω-
νή σου, δίχως τὰ χεῖλή σου καὶ δίχως τὰ μάτια σου,
πὼς;

Ἄκουσε, Κωσιτή, νὰ σοῦ πῶ γιὰ τὴ μάννα. Κω-
σιτή, μὴν τὸ ἐσχάσης πὼς ἡ μητέρα ποιῆς ἀπὸ τὰ
θουὰ μας δὲν κατέθηκε, πὼς πάντα ἐδῶ ἔζησε.
Κωσιτή, Κωσιτή, Κωσιτή, γονατισμένη μπροστὰ σου σὲ
παρακαλῶ, μὴ θυμῶνης, μὴ θυμώσης ποιῆς μὲ τὴ
μάννα. Δὲν ξαίρει. Ἄχ! μὴ θαροῆς, καὶ γὼ σὸν καὶ
σένα τυραννισοῦμαι, καὶ γὼ σὸν καὶ σένα δεονοῦμαι.
Μὰ ἐμῆς, ποῦ τόσο ἀγαπηθήκαμε, δὲν πρέπει νὰ-
γοῦμε ἄλλο στήν καρδιά μας παρὰ καλοσύνη. Ἄχ!
Κωσιτή μου ἐπὶ, ὁ τι μέσα σου νοιώθεις, τὸ νοιώθω
καὶ γὼ, τὸ ἴδιο...

Ἀγάπη μου, πάει, δὲν μπορῶ πιά, πρέπει, νὰ σ'
ἄφήσω, γιατί ἀλήθεια δύναμη πιά δὲ μοῦ ἀπόμεινε.
Κοιτέθουνε οἱ τρεισήμιοι καὶ πρέπει γιὰ δυὸ τρεῖς
ὥρες τουλάχιστο νὰ ἡσυχάσω, ποῦ νὰ μὴν εἶμαι ἄ-
θρηιο κουρέλια. Ὅλο μου τὸ κουράγιο θὰ τῆχω ἀ-
νάγκη. Καὶ ποῦ θὰ τὸ βρῶ, γιὰ νὰ σ' ἀποχαιρηθῶ,
Θέ μου, ἐσένα ποῦ εἶσαι ἡ ζωὴ μου, ἐσένα ποῦ εἶσαι
τὸ ἔλο μου; Κωσιτή, φώναξέ μου, φώναξέ μου
το πὼς μ' ἀγαπᾷς, νὰ τ' ἀκούσω, νὰ περά-
σῃ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ θουὰ καὶ ἀπὸ τίς θά-
λυσες ἡ φωνή σου, ἴσως μὲ μένανε νὰ φιά-
σῃ μ' ἔλο τὸ διάστημα τὸ φοβερὸ ποῦ μᾶς χω-
ρίζει. Δὲ βαστάω, οἶναι ποῦ τὸ συλλογιῶμαι, δὲ θὰ
βαστάξω, ἐννιά μέρες, δίχως ἕνα λόγο, δίχως ἕνα
γράμμα ἀπὸ σου, φρέξη! φρέξη! Μὲ τὴν ἰδέα μο-

νάχη τρομάζω καὶ γίνουμαι ἄνω κάτω. Καὶ κατό-
πι; Ἐδῶ, τὸ χειμῶνα, σὴ Ζαγορά μας, μὲ τὰ χιό-
νια, ἐδῶ σὸ Πήλειο ἀπάνω ἀπάνω, κάθε ὀχιά, κά-
θε δέκα μέρες μόλις ἔρχεται ἡ πόσιτα. Δὲ θὰ μπορέ-
σω. Εἶμαι τρελή, τρελή, τρελή, σοῦ λέω, ἀπὸ τὴν ἀπελ-
σιὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Ἄχ! λεημοσύνη, λεημοσύνη
γιὰ μένα! Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ. Φιλῶ τὰ μάτια σου,
τὰ ξαναφιλῶ ἀκόμη, ἀκόμη καὶ ἀκόμη. Δὲν μπορῶ
πιά, καλέ μου ἐσὺ. Ἄντιο.

Σ' ἀγαπῶ,
Μ.»

ΤΡΙΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

«Κεριακή βράδυ, ὀχτῶ καὶ τέταρτο

Κωσιτή μου, φίλε μου ἐσὺ, ἀγάπη μου μοναδικιά,
εἶμαι ἀφανισμένη, σπασμένη, πάω νὰ πεθάνω, δὲν
μπορῶ, δὲν μπορῶ νὰ ζήσω δίχως ἐσένα, μὲ τόσο
μεγάλῃ ἀγάπῃ σὴν ψυχὴ μου. Θέ μου, θέ μου, πὼς
μποροῦσα κ' ἔκλαιγα, πὼς μποροῦσα καὶ παραπονιό-
μουνε πρὸς τὸ θράδι, ἀφοῦ ἤξαιρα πὼς θὰ σὲ ξανα-
διῶ ἀκόμη μιὰ φορὰ; Τώρα, τώρα μονάχα ἔχω δι-
κιο ποῦ φωνάζω, ποῦ δέρονεσαι, ποῦ ἀπελιπίζουμαι
καὶ λωλαίνουμαι καὶ τραβῶ τὰ μαλλιά μου, τώρα ποῦ
δὲ σ' ἔχω πιά, τώρα ποῦ κάθε σιγμὴ παραπάνω φέ-
θγεις καὶ ἀφίνεις πιδ μακριὰ σου τὴν ἔρημ τὴ χώρα,
ἔπου ἀποινήσκει, παραμετριασμένη, καταμωμένη,
θασανισμένη, σὸν τὴν τρελή, ἐκεῖνη ποῦ σὲ λατρεῖ.
Ἄχ! Κωσιτή μου, ἀκόμη ἕνα δεφτερόλεπτο, ἕνα μο-
νάχο νὰ σὲ ξανάβλεπα, νὰ ομιῶνε τὰ χεῖλή μου μὲ
τὰ χεῖλή σου καὶ κατόπι νὰ πέθνηκα! Σ' ἀγαπῶ, σ'
ἀγαπῶ, παθιασμένη μου. Ἐσὺ καὶ φλογοδομένη ποῦ
μὲ πῆρες ἀλάκαιση μὲ τὴ δύναμη τῆς ἀπεραντῆς σου
τῆς ἀγάπης. Μοῦ ἔδωσες ὁ τι δικό σου εἶχες, τὸ
ξαίρω τὸ νοῦ σου, τὴν καρδιά σου καὶ τὴ ζωὴ σου,
ἐγὼ σήμερις ἄλλα σου ἀπῶ, ἐγὼ τὰ κρατῶ καὶ τὰ
κρατῶ ἐγὼ μόνη. Ἀγαπημένη μου καὶ λατρεμένη.
πὲς μου, ποιά γυναῖκα σὸν κόσμο δὲ θὰ εἶτανε γι-
χιωμένη καὶ περὶφραγὴ καὶ δὲ θὰ τὴν ἔπαιονε μέθη
μὲ τέτοια χαρίσματα τῆς καρδιᾶς καὶ τῆς διάνοιας,
ποῦ μοῦ τὰ φέρνει ἐμένα ἡ ὀμοιότης, μάλιστα, ἡ
πιδ οὐρανῶσση ψυχὴ ποῦ οἰάθηκε ποιῆς σὴν οἰ-
κουμένη; Τί παράδεισος γιὰ μένα, Κωσιτή, ποῦ δὲν
παντρέφτηκα, ποῦ πρόφτασα καὶ ὑπόρεσα νὰ κάνω τὴ
ζωὴ μου ὁ τι θέλω, ποῦ σὲ πρόδομενα ἐσένα γιὰ νὰ
σοῦ τὴν δώσω ἐσένα, ἄλλης, κ' ἔτοι τώρα μὲ ἀλά-
λητη χαρὰ τὸ συλλογιῶμαι πὼς ἄλλος ἀπὸ σένα κα-
νένας δὲ θὰ ἐπάρεξῃ ποῦ νὰ πῆ πὼς εἶδε οὐτε κανε
τὸ χαμόγελό μου, ἀφοῦ ἀγάλασση καὶ ἀκέρια βάσταξα
τὴν καρδιά μου, γιὰ νὰ παραδοθῇ ἀφύλαχτα σὲ σέ-
να. Γιὰ σένα βάσταξε ἡ ψυχὴ μου τοὺς θησαυροὺς
τῆς ἔλους. — Τὰ γράμματα ποῦ μοῦ ἄφησες ἐδῶ, σὸ
μικρὸ σου, γιὰ νὰ τῆχω καὶ γιὰ νὰ τὰ διαβάξω, μοῦ
κῆσανε καλὸ καὶ μὲ κάμανε νὰ χύσω δάκρυα ποτῆ-
μα. Φῶς, φῶς, φῶς μου ἐσὺ, ὁ καημὸς ὁ δικός σου
τὴν ψυχὴ μοῦ θεοῖζει κ' ἤθελα νὰ σ' ἔχω πλάγι σου
ἐδωνά, καὶ νὰ πιᾶσω τὸ κεφάλι σου τὰναπημένο, καὶ
νὰ τὸ χυθῶ ἀγάλια γάλια καὶ μὲ τὰ γέσια μου νὰ
σὲ γανουρίσω καὶ τὰ ὀνόματα νὰ σοῦ δώσω τὰ γλυ-
κά, νὰ σὲ παρηγορήσω, νὰ σὲ ἡσυχάσω. Ἄχ! τὴν
ξαίρω τέτοια μέθη καὶ μοῦ τὴν χάριτες, φωστῆρα
μου, ἐσὺ, τίς ἀθάνατες ἐκεῖνες τίς μέρες ἔπου εἶ-

σουνε δ᾿ και τῶρα τί μου ἀπομνήσκει ; "Αχ ! ἡ
 δύμηση μονάχα, ἡ δύμηση πού φέρνει τρέλα και πού
 ἀλλιμονό μου τίποτα δέν μπορεῖ. Φοιχτό, Κωστή μου,
 φοιχτό, φοιχτό πρᾶμα πού τόσο διάστημα, πού τόσα
 μίλια μᾶς χωρίζουνε. Μοῦ ζητᾶς ἐσὺ νά σοῦ ξανα-
 δώσω καρδιά και θάρρος, νάναοιθῆς, μοῦ τὸ ζητᾶς
 ἐμένα πού κοίτουμαι χάμου ξέφυγη, πού τρομάρα με
 πιάνει κι ἀθυμιά παράξενη, πού εἶναι κομμάτια κομ-
 μάτια ἡ καρδιά μου, πού τίποτα, τίποτα, μὰ τίποτα πιὰ
 δέν μπορεῖ νάποκοιμιοῖ τὴν πόνου και τὸ θάσανό μου.
 Μὴ σὲ μέληθω, Κωστή μου, ἀχ ! ἀγαπητό μου ἐσὺ,
 καημένο μου, θλιβερό μου παιδάκι, ὅσο πεομένη κι ἂν
 εἶμαι και σακατεμένη, θὰ σοῦ ξαναδώσω, ναί, θὰ σοῦ
 ξαναδώσω καρδιά, με τὴ σάρκα μου θὰ σὲ θρέψω,
 θὰ σὲ ζήσω με τὴ ζωὴ μου.

Νά σου ἡ ἀγάπη μου, νά σου κι ὁ πόνος μου, ὁ ἴ-
 διος. Πάρ' τους και τοὺς δυό, νάναοάνης. Γιατί ἂν
 ἀλήθεια μπορεῖ τίποτις ἐσὺ ποτὲς νά σοῦ κά-
 μω, καλὸ, καλὸ θὰ σοῦ κάμω νά συλλογιέσαι και νά
 ξαίρεις πῶς σ' ἀγαπᾷ καθὼς και σὺ μ' ἀγαπᾶς, πῶς
 πονῶ, καθὼς και σὺ πονεῖς. Σήμερα τὰπόδραδο, τὴν
 ὥρα πού ὁ ἥλιος βασιλέθει, ἀχ ! τὴ θυμάσαι τὴν κα-
 κόμοισή μας τὴν ἀγαπημένη τὴν ὥρα — ἐβλεπα ἐδῶ
 πλάγι, ἀπὸ τὴ ραγούλα, τὴ θάλασσα πού ἀρμενίζεις,
 κ' ἐνωσα, ναί, τότες ἰδνωσα, ἐκείνη τὴ στιγμή, σὰ
 νὰ εἶπουνε κονιά μου, σὰ νὰ σοῦ ἔπιανα τὸ χέ-
 ρι, σὰ νὰ σὲ κοιτάζα κατὰματα, πῶς ἐρχότανε
 πρὸς ἐμένα ὁ λογιμός σου, πῶς ἔομιγε με τὸ
 λογιμό μου, πῶς ἔομιγε ἡ ψυχὴ σου με
 τὴν ψυχὴ μου. Τῶνωσα τόσο βαθιά πού με πήρανε
 τὰ δάκρυα. Θέ μου, και τί ἄλλο κάνω ἀπὸ τὸ πρῶτο,
 παρὰ νὰ κλαίω ; "Αχ ! ἡ ψυχρή, φοιχτὴ ὥρα, ἡ ὥ-
 ρα τοῦ θανάτου, πού σοῦ θάοταξα, στερητὴ φορὰ, τὸ
 χέρι σου στὸ δικό μου. Πῶς μπόρεσα νά ξεροζιζωθῶ
 ἀπὸ μπροστά σου και νά φύγω, και νὰ σ' ἀφήσω νά
 φύγεις ; Θάρροσα μιά στιγμή πῶς ἀλήθεια δὲ θὰ μπο-
 ροῦσα. Ἡ μάννα, ἡ μάννα με πρόσμενε σίτι.

Δεφτέρρα, ἡ ὥρα πέντε τὰπόγεμα.

Φῶς μου ἐσὺ ἀγαπημένο, μιά στιγμήλα δέν ἔπα-
 να νὰ σὲ συλλογιόμμαι, μαζί σου νὰ εἶμαι, κι ὅμως
 δύναμη ὡς τῶρα δέν εἶχα νὰ σοῦ γράψω κἄνε. "Ὅσο
 πῆγαινα, ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός, ἀντίς ὁ καημός μου
 νὰ ἰουχάση, μοῦ ἔιρωγε τὰ σπλάχνα ἐσένα. Δέν
 μπορῶ πιὰ διόλου μὰ διόλου, διόλου. Σὲ θέλω και
 σὲ θέλω. Εἶσαι δικός μου και σωστό δέν εἶναι, δέν
 εἶναι δικό νὰ μὴ σ' ἔχω και νὰ μὴ μ' ἔχης. "Αχ !
 φίλε μου, καλὰ λές πῶς δέν μπορούμε, δὲ μᾶς εἶναι
 δυνατὸ εἶσι νὴ ζήσουμε. Μονάχα ἕναν κακόμοιρο
 μήνα ἐφτυχιόμμαι μαζί — και κατόπι γιατὸ μῆνες και
 μῆνες νύχτα και σκοτάδι ! "Ὅχι, δὲ θὰ μπορέσουμε
 μήτε ὁ ένας μήτε ὁ ἄλλος, γιατί πάρα πολλὴ ἀγαπιό-
 μαστε, γιατί ἔργουμε ἀνάγκη πάρα πολλὴ μεγάλη ἐγὼ
 ἀπὸ σένα κι ἀπὸ μένα ἐσὺ, γιὰ νὰ ζήσουμε. "Αχ ! μο-
 νάκριθέ μου, πῶς δέν εἶσαι ἀκόμη ἐδῶ, σιμά μου,
 νὰ πῆς τὰ πικρά μου τὰ δάκρυα, νὰ μεθήσης τὴ
 Μύρω σου με τὰ φιλιά σου ; Μετὶ τὴ φωνὴ ἀπελλι-
 ομένη σὲ φωνάζω και πῶς τὴν ἀκούω τὴν ἀπελλι-
 ομένη σου τὴ φωνή ! Ψὲς τὸ θράδι, σὲς δέκα, μοῦ
 ἤρθε ἄξαρνα θεόγλυκη γαλήνη κι ἀλάλητη χαρὰ με
 περέχουσε. Σὰ νὰ ἰδνωθῶ πῶς εἶπουνε πλάγι μου,
 σὴν ψυχὴ μου μέσα, κι ἀποκοιμήθηκα σιγὰ σιγὰ, ἡ-
 μερα, μαγεφτικὰ σὴν ἀγκαλιά σου. Ναί, σὴν ἀγ-

καλιά σου, γιατί με τόση δύναμη, με τόση ἀλήθεια τὸ
 φαντάστηκα, πού τὸ νόμοια πῶς εἶτανε κανένα θά-
 μα. Σ' ἐνωθα ἐσένα τὸν ἴδιο, Κωστή μου, σοῦ λέω.
 "Ἐκλίνα σὴν πλάτη σου τὸ κεφάλι μου, κ' ἔπειτα με
 πήρες ἀλάκαιρη σὴν ἀγκαλιά σου, τὴν τὸ παιδί, και
 μ' ἔκαιγε τὸ κάρφιμο τοῦ φιλιού σου. "Αγάπη μου, τὰ
 μαλλάρια σου πού μου ἄφηρες, τὰ κοιτάζω, τὰ πιάνω,
 και κλαίω πού τὰγγίζω και μεθῶ σονάμα και με καί-
 νε και με λωλαίνουνε.

(Ἀκολουθεῖ)

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

'Αγαπητὴ Νουμά,

Στὸ Ἀφιερωτικὸ Γράμμα τοῦ Ψυχάρη πρὸς τὸν
 κ. Γ. Ἀβέρωφ ὑπάρχουν μερικὰ λάθη, πού καλὸ εἶ-
 ναι γιὰ τὴν ἱστορικὴ ἀκρίβεια νὰ διορθωθοῦν.

'Ὁ κ. Γ. Ἀβέρωφ ἦταν «Σύμβουλος τῶν
 Ἐρησκευμάτων καὶ τῆς Παιδεί-
 ας» στὴ Θεσσαλονικὴ και ὑπόγραφε τὸ Διάταγμα
 τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς Θεσσαλονικῆς,
 ἀρ. 2585, 11 Μαΐου 1917, μαζί με τὸ Βενιζέλο και
 τὸ Δαγκλῆ, πού σὺν μέλη τῆς Τριανθορίας ἐκδύρωναν
 τὰ Διατάγματα με τὴν ὑπογραφή τους.

'Ὁ μακαρίτης Βασιλιάς Ἀλέξανδρος ὑπόγραφε τὸ
 Νομοθετικὸν Διάταγμα πού ἔβαλε τὴ δημοτικὴ σὺν-
 σκολεῖα δλου τοῦ Ἰκράτους, ἐπικυρώνοντας ὅτι ἐγι-
 νε στὴ Θεσσαλονικὴ, καὶ πού βγήκε σὴν Ἀθήνα σὲς
 11 Ἰουλίου 1917. Μὰ τότε δέν ἦταν πιὰ ὑπουργὸς ὁ
 κ. Ἀβέρωφ.

Με τιμὴ
 Δ. ΓΛΗΝΟΣ

Τ' ΑΜΟΛΟΓΗΤΟ

Κρύψ' το, παιδούλα, κρύψ' το τὰμολόγητο
 μὲς στὴ φτωχὴ καρδούλα σου βαθιά...
 Κρύψ' το, γιατί δέν ξαίρεις, τὰσυλλόγιστο,
 πόσο τρελὰ πάθει τὴ λευτεριά.

Κρύψ' το κι ἂ σοῦ βαραινέει τὴν καρδούλα σου
 στέναξε, κλάψε, θρήνησε πικρά,
 κι ἂ σοῦ ποτίζει πίκρα τὴ ζωούλα σου,
 πνίξ' το στὴ λημονιά σιγὰ σιγὰ.

Κρύψ' το κι διαν ποτὲ σ' ἀναρωτήσουνε
 ἂν τῆς ἀγάπης ξαίρεις τὸν καημό,
 μὴν τοῦς τὸ πείς, παιδούλα, — θὰ θελήσουνε
 νὰ σοῦ μολύνουν τᾶγιο μουτικὸ.

Κρύψ' το κι διαν σοῦ οδήσουν ἀναπάντεχα
 πόθοι κ' ἐλπίδες κι ὄνειρα γλυκὰ,
 ζήτα το σὴν καρδιά σου, και σὲς βάδια τῆς
 θε νὰν τὸ θρεῖς νὰ ζεῖ παντιοινά.

Κρύψ' τὸ, παιδούλα, κρύψ' το τὰμολόγητο
 μὲς στὴ φτωχὴ καρδούλα σου βαθιά...
 Κρύψ' το, γιατί δέν ξαίρεις, τὰσυλλόγιστο,
 πόσο τρελὰ πάθει τὴ λευτεριά.

ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ

Είμαστε άχώριστοι σύντροφοι, αγαπημένοι. Κ' οι δυό, παιδιά της 'Αθήνας, με τὰ ἴδια σκεδὸν ἰδανικά και με τὴν ἴδια λαχτάρα τὸ χρισίσαμε μὴν ὡς ἀρχήτερα πίσω. Λίγο μᾶς ἐννοιαζε ποιὸ θάτανε τὸ τέρας τοῦ πολέμου και περισσότερο λογαριάζαμε τὸ γράμμα ποὺ θάρχότανε ἀπὸ πέρα, παρὰ τὸ ἐπίσημο ἀνακοινωθὲν τοῦ Στρατηγείου ποὺ θὰ μιλοῦσε γιὰ νικηφόρα προέλαση και τὰ τέτοια.

Στὸ ἴδιο ἀμπρὶ κοιμώμασσε, στὴν ἴδια καρθάνα τρώγαμε, και με τὸ ἴδιο κομμάτι σαποῦνι πλέναμε τὰ ρούχα μας. Γιὰ νάπορασίσει κἀτὶ ὁ ἕνας, ἔπρεπε νὰ τὸ ἐγκρίνει πρῶτα ὁ ἄλλος. Μὰ γιὰ ν' ἀποφασιστεῖ, ἔπρεπε νὰ γίνεαι συμβούλιο πρὶν, ποῦ, γιὰ νὰ λέω τὴν ἀλήθεια, πολλὲς φορὲς ἔμενε στὴ μέση. Καὶ τὸ συμβούλιο γιὰ τιποτένια πράγματα. Σὲ πὸνι λούνα θὰ πλέναμε τὰ ρούχα μας, τίνος εἶτανε ἡ σειρά νὰ κουβαλήσει ξύλα γιὰ νὰ ζεσταθεῖ τὸ νερὸ τῆς πλύσης, ποῖος θάπλενε τὴν καρθάνα τὸ μεσημέρι. Κ' ἐνῶ μπορούσε ἄλλους νὰ τοὺς χωρίσει ἕνα τέτοιο μικρὸ ζήτηματάκι, ἐμᾶς περισσότερο μᾶς ἔκωνε, γιὰτὶ μᾶς ἔδινε ἔτοι ἀφορμὴ νὰ γραδάσουμε τὸ βαθμὸ τῆς τιμωρίας μας, — και νὰ γελᾶμε ὑστερα ὄρες!

Πολλὲς φορὲς ζήτησα νὰ ἐπιβληθῶ στὸν ἄμοιρο φίλο μου. Περισσότερο φωνάκλας ἀπὸ κείνον, δριμυτικώτερος πολὺ, και με δυὸ σαρκέλλες στὸ μαντίκι, ἀνα ἔβλεπα τὸ ὄκοῦσα ἰθροίγνα στὴν ἱεραρχία και φώναζα — φώναζα χίλια ἴσα, ποὺ δὲν εἶχανε τὴ θέση τους ἐκεῖ. Αὐτὸς πάλι, ἀκρυγε νὰ κατασταλάξει ὁ θυμὸς μου. Μ' ὑστερα, — ὁ διάολος! — ποῦδινε τὴν μπηχτὴ με τὸ γελαστὸ και χαρούμενο πάντα ὕψος του.

— Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ὑπερρεσιακό, κῆρ - λοχία! Εἶναι ἡ σειρά σου νὰ πλύνεις τὴν καρθάνα. Θὰ τὴν πλύνεις; "Αν ὄχι, δὲν ἔχει ἰσὴ τὸ βοάδι.

Και σάπαινε με τέτοια φοβέρα, ἀν δὲν τὸν ἔπαινε και σάπαινε ὁ κατήσοος νὰ ποῦ κεῖ πῶς δὲν εἶναι ὁδοιπόρος μου ἀλλὰ Γραφέας τοῦ 'Επιτελείου, και σὸ τέλος - τέλος πρὸς τεχνίτης, με μισὸ γαλόνι.

'Ἐτοι ὁ κύρ - ὑποδεκανέας ἀπὸ τὴ μὴ μεοία και ὁ κύρ - λοχίας ἀπ' τὴν ἄλλη, βολεύανε τὴ σκλάβα ζωὴ τους στὰ Μακεδονίτικα βοάγια. Ἀπὸ κανόνι δὲν εἶχαμε ἰδέα. Μόνον ποὺ μάθαμε πῶς τὰ νέα δοειβατικά, τὰ δικὰ μας, εἶτανε τῶν 6 και 5 και ὄχι τοῦ Σνάιντερ - Δαγκλῆ, καθὼς εἶπαμε κάποτε. Καλαμαράδες κ' οἱ δυὸ, μελανωμένοι πάντα, και πολλὲς φορὲς, ἀντὶ καπνιὰ τοῦ πολέμου, μελάνι στὸ πρόσωπο. Οἱ ἀξιωματικοὶ στὸ 'Επιτελεῖο ἔκαιραν τὴ κουμάσια εἰμασσε, μὰ ἐπειδὴ, θιαν εἶχαμε κέφι, τσανθούρασε κἀτὶ και με καλοῦτοιχη κάπως φωνή, και ἔαισαμε νὰ δηνηθῶσσε δυοοορα, μᾶς κρατούσανε κοντὰ τους στὸ 'Επιτελεῖο και μᾶς τὰ συγροῦσανε ἄνα, θιαν τὰ καταφύραμε νὰ διώξουμε νὰ ἔγγραφα γληγορότερα και νὰ κολλήσει ὁ Παναγιώτης, ὁ σύντροφός μου, τοὺς φακέλους. "Υστερα κ' ἐκείνη ἡ σερεντά τῶν Τοζέλλι, τοὺς ἔκοθε σὰ μεταξότραχα και πολλὲς φορὲς, ἐξ ἀκίως τῆς, παίρναμε

και κανένα κομμάτι ψητὸ ἀπ' τὸ πλοῖοιο τραπέζι τῶν καπετάνιων!

— "Αιμη τύχη, μουρμούριζε ὁ Παναγιώτης μαρόντας τὸ κόκκαλο ἔξω ἀπὸ τὴ σπηγὴ τοῦ Διοικητῆ, σὰ διωγμένο σκυλί.

Και βλαστημοῦσε τὴν τύχη του ποὺ τᾶφερε σιραθὰ και τὸν ἀπόρριψαν ἀπ' τὸν Οὐλαμὸ αἱ δὲν ἔγινε και αὐτὸς ἀξιωματικός.

— "Ὁχι, θρε ἀδερφέ, γιὰ τὰ γαλόνια, ποῦ ἀπαντοῦσε σὰν τὸν πείραζα. Ποῖος τὰ λογαριάζει και ποῖος τὰ ὀρέγεται! Σακαράκας ἐγὼ; Ποιὸ! Μὰ, νά, γιὰ μὴ ἐκστρατεία, γιὰ ἕνα πόλεμο! Νὰ μὴ εἶσαι σκλάβος. Νὰ καλοπερνᾶς, νὰ καλοτρῶς και νὰ χαρτίλικώνεσαι με τὰ ἄνα σου. Νὰ διατάξεις: «Λοχία Ἐδθυμίου, πῆγαίτε δῶ, τρέγα κεῖ. Ἀνιῶνη, καθάισσε τις μπότες μου. "Ὁ δεξιὸς σὺλαὸς ἀνὰ τρεῖς φερσιτικῶς». "Ὁχι, σὰν και μένα. Κιτήρος σὲ ἄνα μου ἐδῶ πάνω. Καὶ σὸ φινάλε νὰ σὸν πλαινω και τὴν καρθάνα σου!

Και τέλειωνε σκεδὸν μ' αὐτὴ τὴν ἐπωδὸ, χαυογελάωντας πάντα, γιὰτὶ, θπως εἶπα, στὴν ψυχὴ τοῦ συντόφρου μου δὲ χωροῦσε κακία και θυμὸς μεγαλύτερος.

"Ὁστόσο, ἐπειδὴ ὁ Διοικητῆς δὲν ἤθελε νὰ ἔαπλοθεῖ τὸ μόλυμα τῆς ἀναοχίας στὸ 'Επιτελεῖο, μᾶς δοῖσε νέο μέρος γιὰ κατέλυμα, πέρα στὴ ρεματιά, κοντὰ στὰ Μανειοεῖα.

— "Ἐτοι θὰ δουλέψουμε λίγο, εἶπε. Κ' ἔδωκε διαταγὴ νὰ μὴ μᾶς βοηθήσει κανεὶς σὶδ σκάφιμο.

Τὸ ζήτημα θῶς λύθηκε εὐκολώτερα. Τὸ μέρος ποὺ μᾶς ἔδωκε γι' αὐτοὶ εἶτανε ἴσο σκληρὸ, ποὺ μήτε φρονιμῆλο δὲν τάντιγε. Σκάνναμε λίγο, καιτὰ τσιπτασιὰ ἐκατοσιὰ, κ' ὑστερα στήσαμε ὁδοσπάτες. Τὸ ἀπὸ ἔνινε ἀντίσκηνο και ἀντὶ γιὰ στέγη εἶχε τὸ λιτὸ τετοιμμένο πανί.

Τὸ νέο αὐτοὶ — ἀντίσκηνο δὲν εἶτανε και ἴσο ἀσκηνο. Πλεμῆνο με στέση και με γαῖσο και μ' ἕνα τεγγντὸ πεζουλάκι και κίσκει ὑπροσιὰ, εἰμοιάζε σὶ ἀγγεῖλι τῆς ἀπότους και βοθειῶς ρεματιῶς, σὰ μὴ ἀναγασιόηλα νάναντιθεῖ τὰ γύρα. Οἱ δέντροι δίπλα του δὲν ἀπῆτανε τὸν ἦλιο τοὺς νὰ σκεπῆ και πλέκινε μόνον τους, με τὰ πικρὰ τους φυλλώματα ἡλικιῶδες και θεράντες θανυήσιες.

'Ἐκεῖ μέσα, λημονημένοι ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους και μακριὰ ἀπ' τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ, καθὼς ἔλεγε ὁ σύντροφος, περνούσαμε τις καλύτερες ὄρες μας. Τὸ μεσημέρια εἶτανε ὑπέροχα ἐκεῖ κάτω. Δοσοῦλα κ' εὐωδιὰ ἀπὸ τὰ δέντρα. Πολλὲς φορὲς ἔποεπε νὰ ἡλάλλει τὸ Πυροβολικὸ γιὰ νὰ σηκωθοῦμε ἀπ' τὸ μεσημεριῶτικο ὕπνο. Μὰ, τὰ βοάδια; Τὶ σόικη, Θεέ μου, και τὶ ἐρημιά! Σκοτάδι, πῶσα, βλοῦθη, και τὰ δέντρα πικρὰ, μαῦρα, κατάνουα, νὰ ὀγγονε ἡκίσιους θανάσιους και νὰ βοοῦσανε, νὰ βοῦζονε οἱ κέδοι, και νὰ βογγᾶνε τὰ ἐλάτια κ' οἱ βαλανιδιῶς. "Ὁ ἄνθρωπος, ποὺ δίνει σ' ἄνα ζωὴ, φαίνεται νὰ μὴ λιάθηκε ποτὲ ἀπὸ κείθε.

Μαζεύμασσε νωρίς στὴ φωλιά μας. Καὶ πότε δίνανε δεγγέρες σιτοὺς τηλεφωνητῆς τοῦ 'Επιτελείου κῆρ νὰ πεονᾶμε τὴν ὄρα μας με συντροφιά, και πῆτε μόνον, ἔκομοι, ἐξέκοισοι, τὸ ὀγγναμε ἀπ' τὸ δειλι σὶδν ἄνα, με τὸ περιστροφὸ ἐγὼ κἀτω ἀπὸ τὸ γυλιὸ και με τὸ γκρᾶ δίπλα του ὁ σύντροφός μου!

— Ζωή 'ναι αὐτή, ζωούλα μου! Παραπονιάναε ὁ Παναγιώτης, ὁ ἄμοιρος, ἀπ' τὶς πρώτες ἀκόμα βραδιὲς τῆς ἐξορίας!

Μ' ἂν δὲν εἶτανε τότε ζωή, πῶς μπορούσε νὰ ὀνομαστῆι τὸ μαρτύριον ποὺ μᾶς ὄρηκε στὰ μισὰ τοῦ 'Ιουλίου! Εἴχαμε τρεῖς βραδιὲς νὰ κλείσουμε μάτι! Καὶ δὲν εἶτανε τόσο τὸ κουνούπι ποὺ μᾶς ἐνοχλοῦσε, γιὰτὶ βροσκύμασε ψηλότερα ἀπ' τὰ δουροκάδια τοῦ κάμπου, καί, δόξα τῷ Θεῷ, εἴχαμε οἰκονομήσει ἀπ' τοὺς Ἑγγλέζους μιὰ παλιά κουνουπιέρα ποὺ μᾶς φύλαγε κάπως. Οἱ νύχτες τῆς ἀργύπνιας εἴχανε ἄλλη ἀφορμὴ! Δὲς καὶ βροσκύμασε στὰ κατάβαθα τοῦ Ἄδου, κάθε βράδι φωνῆς σιρίγγικες καὶ θρόντοι θνηταὶ μᾶς ξυπνοῦσαν. Γιὰ τὶς φωνῆς μάθαμε πὼς οὐρλιασαν κουνάβια, μὰ γιὰ τοὺς θρόντους, καλύτερα νὰ μὴν τὸ μανθαιναμε ποτέ. Ὁ μάγερας ὁ Γκίκας μοῦ εἶπε πὼς μὲς στὴ ρηματιά περνούσανε ἀργιογούρονα καὶ πὼς ἀνεβαίνανε ὡς τὸ μαγεριὸ του. Εἶδε σκαψίματα μὲ τὸ ρύγχος, καὶ πατησιές, βαρεὶά πέλαμα γόρω.

— Θεέ καὶ Κύριε τοῦ Παντός, ψιθύρισε ὁ ἄμοιρος σὺντροφός μου, διὰν τοῦ ἴδω. Νάτα λοιπόν, κύρολογία! Δὲ μᾶς φτάνανε τὴ μέρα οἱ Βούλγαροι, δὲ μᾶς φτάνανε τ' ἀεροπλάνα καὶ οἱ διαταγῆς τοῦ Διοικητῆ, ἔχουμε τώρα καὶ γουρούνια τὴ νύχτα. Δὲ βαρῆς διάλυση, λέω!

Παρακάλεσε τὸν Ὑπασπιστὴ ποὺ ἴαχε κάπως καλὰ μαζὶ του, νὰ μᾶς ἀλλάξει κατάλυμα. Ἐκεῖνος ἀλύγιστος. Κι διὰν ἔμαθε μάλιστα τὴν αἰτία, τονὲ πῆρε σὶδ μεζέ, κι ὁ σὺντροφός μου ἤρθε νὰ μὲ βρεῖ σὰ θρεμμένη γάτα.

— Φασκέλω' τα! Εἶναι μοιραῖο, φαίνεται, ν' ἀφήσουμε τὰ κορμιά μας ἐδῶ πάνω!

Ἔτσι, θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας, μαζευόμαστε τώρα κωρίτερα στὴ φωλιά μας. Πρὶν κοιμηθῶμε θυμῶς κοιτάσαμε τὰ δάλα μας, κι ὁ Παναγιώτης καθάριζε καλὰ τὸ γκοῦ του, πούχε ἀρχίσει νὰ σκουριάζει!

Κάποιο βράδι ζοφερὸ καὶ σκοτεινιασμένον, μὲ ξύπνησε πάνω σ' ὄνειρον πούδωλα.

— Τί θές, Χριστιανέ μου; τοῦ φώναξα ἀργιευμένος.

— Ἄκου! μ' ἀπάντησε. Καὶ μὲ τὰ μάτια γουρλωμένα ἀπ' τὸν τρόμον καὶ μὲ μιὰν ἐκφραση ἀργιευμένη σὶδ πρόσωπον, ἔγειρε κοντὰ μου ὁ φτωχὸς Παναγιώτης.

— Τί νὰκούσω; τί τρέχει; τὸν ξαναρώτησα.

— Ἀργιογούρονον! Σώπα. Δὲν ἀκούς; Καὶ κατεπάνω στὴ σκηνή μας μάλιστα...

Τότε κατάλαβα τί ἔτρεχε καὶ τότε ξύπνησα στὰ καλά μου. Οἱ κέθροι πίσω ἀνασκαλίζονταν καὶ ἔνα βαρύντατο βῆμα βροντιοῦσε κοντὰ μας. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶτανε ἀστεῖο! Σκεδὸν γυμνοί, δὲν τολμούσαμε νὰ θγοῦμε ὄξω, νὰ πηδήσουμε οὐ κανένα διπλανὸ δέντρο, νὰ οἰωθῶμε. Τ' ἀργιογούρονον ἐρχόταν κατεπάνω μας.

— Γέμισε, μωρὲ σκυλί, τοῦ φώναξα. Καὶ πῆρα τὸ περισσοφρον κατὰ ἀπ' τὸ γυλιό, ἐνῶ γέμιζε τὸ γκοῦ ὁ Παναγιώτης, μὲ τρεμάμενα χέρια καὶ στὰ σκοτεινά.

— Μὴ ρήξεις, προσιῦ σοῦ πῶ, τονὲ συμβούλεψα. Πρέπει νὰ τὸ βρεῖς στὰ φαγνά, γιὰτὶ ἀλλιῶτικα εἶμαστε χαμένοι. Θέλει μολόδι δαγκωτό. Κορδαγιο!

— Καλά, καλά! Μὴ φωνάζεις! Μ' ἀπαντοῦσε μὲ ὀθρημένη φωνὴ ὁ σὺντροφος.

Τὸ πρᾶγμα θυμῶς σοβάρεψε. Σὲ μιὰ κίνησή του τ' ἀργιογούρονον ἐβγαλε τὸν πεινὸ πάσαλο καὶ τ' ἀντίσκηρον μᾶς οκέπασε σὸν κλεισμένη ὀμπρέλλα. Καὶ οὐ λίγο τ' ἀκούσαμε μπροστὰ σὶδ μικρὸ πεζουλάκι.

— Φωτιά, Παναγιώτη, τοῦ φώναξα.

Καὶ στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας ἀκουστήκανε δυὸ περιβολισμοί. Ὁ ἕνας ξερός καὶ σὸν κοῦφιος, κι ὁ ἄλλος τοῦ γκοῦ γεμάτος καὶ δυνατός. Ἐνας γδοῦπος βαρῆς ἀκούστηκε. Τ' ἀργιογούρονον, φαίνεται, χτυπημένο στὰ καλά, κούλισθη κατὰ στὴ ρηματιά, παρσάσεροντας μὲ τὸ βαρὺ του σῶμα ξερόκλαδα καὶ χαλίκια καὶ πέτρες.

— Τὸ βρήκα στὴν καρδιά, μουρμούρισε ὁ Παναγιώτης.

— Τὰ συγχαρητήριά μου, ἵποδεκανέα, τοῦπα. Εἶσαι ἄριστος σκοπευτής.

— Δὲ βαριέσαι! Κουτουράδα βάρεσα, μὰ πέτυχε, μ' ἀπάντησε γελαστός ὁ φίλος.

Κοιμηθήκαμε, τέλος, ἤσυχα. Ἄν δὲν εἴχαμε σκοτώσει ὡς τότε Βούλγαρον, εἴχαμε ἐξολοθρῆνει τὸν πιὸ ἐπικίντυνον καὶ προσωπικὸ μας ἐχθρὸ. Σὸν ξημέρωσε θυμῶς — ποὺ νὰ μὴν ξημέρωνε ποῖς! — ποιά εἶτανε ἢ νέα τσομάρα καὶ ποιά ἢ ἐκκληξή μας! Τὸ μολάρι τοῦ Μαγειρείου, ποὺ κουβαλοῦσε τὰ τρόφιμα ἀπ' τὸν Ἐφοδιασμό, κοιτίτανε κατὰ σὶδ ρέμα μὲ τὰ πῶδια σηκωμένα σὸν οὐρανὸ καὶ μ' ἀφροῦς καὶ πηγμένο αἷμα στὰ χεῖλια!

— Μωρὲ σκυλί, μωρὲ Παναγιώτη! Μωρὲ, ἀργιογούρονον εἶτανε τὸ χτεσοβραδινὸ ἢ τὸ μολάρι τοῦ Γκίκα! Μωρὲ, τί θὰ γίνουμε τώρα; Τί οὐρθε νὰ τοῦ ρήξεις, σκυλε! Γιὰτὶ δὲν περιμένεις νὰ δοῦμε πρῶτα;

Στὰ ξεφωρητὰ καὶ στὰ μοιρολόγια μου ἐκεῖνα, μ' ἀπάντησε, θυμῶς πάντα, μὲ γέλια. Εἶχε λυθεῖ ἀπ' τὰ χάχανα, καὶ τὰ μάτια του κλαίγανε κατὰ κρατοῦσε τὴν κοιλιὰ του.

— Τραγική, φίλε μου, ἢ θέση μας, πολὺ τραγική! Τί νὰ κάνουμε θυμῶς. Φτάνει, ποὺ δεβαιώθηκαν πὼς δὲν εἶμαστε μεῖς γιὰ ἡρωισμούς! Γουρῶντε σημεδεύαμε τὸ βράδι καὶ μολάρι βρήκε τὸ πρῶτ!

Εὐτυχῶς ποὺ τὸ πῆρανε οἱ ἀστεῖο καὶ στὴ Μοῖρα. Ἀλλιῶτικα θάγαμε Στρατοδικεῖο. Ἐπειδὴ θυμῶς γελοιοποιήθηκε τὸ Ἐπιτελεῖο μὲ τὸ κάζο μας, ὁ Διοικητῆς μᾶς διέγραψε ἀπὸ τὴ δύναμή του καὶ μᾶς ἔστειλε κατὰ στὴν Περιβολαρχία μ' ἕνα μῆνα «ἀδοιγητῶν» στὴν πλάτη.

Κ' ἔτσι θυμῶς δὲ χωρίσαμε. Μείναμε ὡς τὸ τέλος ἀχώριστοι σὺντροφοί, ἀγαπημένοι. Μόνον ποὺ — γιὰ νὰ μὴν ξεγῆαμε τὰ παλιά μας! — τσικωνόμαστε κάποτε δυὸ νὰ βροῦμε τίνας εἶτανε ἢ οειρὰ νὰ πλύνει τὴν καρσάνα τὸ μεσημέρι.

*Ἄνω Κιουλαῖα
Ἰούλιος 1908.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

τοὺς συντρομητῆς τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ποὺ καθυστερῶνε τὴ συντρομή τους, νὰ μᾶς τὴν ἐμβάσουν τὸ γληγορότερον, γιὰ νὰ μὴ βρεθῶμε στὴ δυσάρεστη θέση νὰ πάψουμε νὰ τοὺς στέλλουμε τὸ φύλλο.

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

Ίδρυτής και Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
Έκδότης και Διαχειριστής: ΧΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

Ταχυϊκοί συντάκτες: ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΝ & Σίαν Σοφοκλέους 3, ΡΕΘΗΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Γιά την Ελλάδα	δρ.	25	τό χρόνο.
	»	13	τό εξάμηνο.
	»	7	τό τρίμηνο.
Γιά την Αγγλία και Αίγυπτο	£	1	τό χρόνο.
	£	0,10	τό εξάμηνο
Γιά την Αμερική	\$	5	τό χρόνο.
	\$	3	τό εξάμηνο

Και γιά τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΛΕΝΕ ψέματα, χοντροσιδέατα ψέματα, δσοι, γιά λόγους κομματικούς, άρχινήσανε να μουρουρίζουν πώς ο Έλληνικός λαός δε θέλει ούτε να κόουσει γιά επισιράτεια, και πώς αν γίνει τίποτα τέτιο, ο Έλληνικός λαός θα αρνηθεί να υπακούσει, θα επανασιατήσσει κιλ. πλ. Ψέματα! Ψέματα! Ψέματα! Ο Έλληνικός λαός, με την τελευταία εκλογή του, άπόδειξε θεοφάνερα κ' ευγλωτιτότατα πώς άπόχτησε τη λεγόμενη «πολιτική συνείδηση», πώς χειραφετήθηκε άπό όλους τους άνωσθήσσει κομματικούς εκμεταλλευτές του, και έτσι είναι κύριος και υπεύθνος γιά τις πράξες του κι ακόμα και γιά τις σφροές του. Όταν ο Έλληνικός λαός ξελαργγιαζότανε να φωνάζει νύχτα μέρα: «Κώτσο και δέκα χρόνια χακί! η «Κώτσο και χαρουπάλευρο!», ήξαιρε τί ζητούσε κ' ήξαιρε τί τον περιμενε. Οτι ζητούσε τό άπόχτησε ο Έλληνικός λαός, με τον παντοδύναμο ψήφο του. Και τώρα πού τό άπόχτησε είναι προθυμότατος να ύποσσει και κάθε του, καλή η κακή, σντέπεια.

ΜΗΠΩΣ δέν τό ξαίρει ο Έλληνικός λαός, πώς δτι τοῦ δώσουν οι τρανοι της Ευρώπης, η εδαμική Εκπαιση η ψωμί, δάν τό πληρώσει με τό αίμα του; Μήπως δέν τό ξαίρει ακόμα πώς οι μεγαλοβιομήχανοι κ' οι μεγαλομπακάληδες της Ευρώπης, πού διεντύνοννε σήμερα τις τύχες των λαών και τη ζωή τους, την περιουσία τους, την τιμή τους, — σου δίνονν μια ελιά γιά να σου πάρουν ένα τουλούμι λάδι; Θέλεις Σμύρνη; Σου τη δίνουμε, μά θα μου δώσεις και σ', κοντολαέ, τα παιδια σου γιά να μου άνησσει σουνε τα σφρόντιά μου. Θέλεις Πάρι; Πάρ' τηνε κι αυτή, μά δός μου, έτσι γι' αντισηκαμα, τό αίμα σου. Έννοείς, αυτό δε σου το λένε με τέτια άμια και

τίμια λόγια. Σου τα γαργίρουνε με «παιρτωτισμούς», με κέθνικά ιδεώδη, με «έθνική τιμή» — και δάλ του σήγανη. Κι ο λαός πού, δπως είπαμε παραπάνω, άπόχτησε πιά την πολιτική συνείδηση, τα δέχεται δλ' αυτά, ξερογλείφοντας τα χείλια του και λέγοντας: «Και σ' άλλα με ύγεία!»

ΠΟΛΕΜΟ λοιπόν έδειξε με τον ψήφο του ο Έλληνικός λαός πώς θέλει, ψηφίζοντας η τό ένα η τό άλλο πολιτικό κόμμα. Και τα δυδ κόμματα, τα μεγάλα, πού κατεβήκανε στις εκλογές, την ίδια πολιτική είχαν: Πολεμική πολιτική. Κατέβηκε ώσίοσο στον εκλογικόν άγώνα κ' ένα κόμμα, μικρό, ειρηνόφιλο, — ένα κόμμα πού είχε γιά σημαία του την οικονομική χειραφέτηση του χαμάλη λαού και την παγκόσμια ειρήνη, μά στο κόμμα αυτό ο λαός γύρισε περιφρονητικώτατα τη ράχη του, τό μπουκόταρισε, μ' άλλα λόγια, και δέν έστειλε, έτσι γιά τα μάτια και σά μια αισθητική διαμαρτυρία, ούτε δυδ αντιπροσώπους του μέσα στην Έθνοσυνέλευση. Ταῦτα οδν ύμιν λέγω, ω άγαπητοί εν Χριστώ άδελφοί, και... άδάντε γιά την Αγκυρα τώρα!

ΟΤΙ ο Έλληνικός σοσιαλισμός δέν μπορεί παρδ τη δημοτική γλώσσα να μεταχειρισσει γιά δργανο φωτισμού της εργατικής τάξης, είναι μια αλήθεια πού δύσκολα θα μπορούσει κανείς να την πολεμήσει. Σχετικά με τό ζήτημα αυτό, να τι διαβάζουμε ανάμεσα στους δρους πού ψήφισε τό τελευταίο διεδησιακό συνέδριο της Μόσχας σάν και άπαραίτητο γιά την επιτυχία του άγώνα. «Οι κομμουνιστές βουλευτές πρέπει να μιλούνε μια γλώσσα, πού να την καταλαβαίνει κάθε εργατής, κάθε βοσκός, κάθε πλύστρα, σε τρόπο πού τό Κόμμα να μπορεί να τυπώνει τους λόγους του σε διβλιαράκια και ναν τους διαδίδει στις πιο μακρονές γωνίες της χώρας». Υστερις απ' αυτά, πιτεσούμε πώς κι ο «Εργατικός Άγών» θα σφωνήσει μαζί μας πώς και πιώθονε και κείνοι εκει κάτω και πώς δέν είναι έγκλημα τό να θέλει να ενώσει κανείς τις δυδ αυτές ιδεολογίες, σοσιαλισμό και δημοτικισμό.

ΜΙΑ ΚΡΙΣΗ

Ο κ. Κωστής Παλαμής έγραψε στο «Εμπρός» με την ύπογραφή W τ' ακόλουθα:

«Με τό «Τραγοῦδι της Κοντέσας» πού τό σύνθεσε ο κ. Φώτος Γιοφύλλης», καθώς άνογινώσκουμε εις τό εξώφυλλόν του, εισερχόμεθα εις νέας άποχρώσεις λυρισμού οικογενειακού, ως τον είπαμεν, περικλεισμένου εις άφέλειαν και εις οικειότητα, με κάποιον μ ε θ υ, πού διαφέρει πολύ από την μ ε θ η ν».

Τό «ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΚΟΝΤΕΣΑΣ» του κ. Φώτου Γιοφύλλη, τυπωμένο σε κομψή διβλίο, πουλιέται στο «Αθηναϊκόν Βιβλιοπωλείον» Χ. Γανιάρη και Σιας και στ' άλλα Βιβλιοπωλεία.

ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

III

Και τῆς ζωῆς μου ἀμόλετη ξεοτάλαζε ἡ γλυκάδα,
Σὰν αἶμα χρυσοπόρφυρο στὰ ἡδονικά Σου χεῖλη,
Τρελή γηιεύτρα, τοῦ βιολιοῦ μᾶς κοίμιζε ἡ ἀνάσα,
Κ' εἴμασιαν φίλοι τῆ στερνῆ τοῦ χωρισμοῦ μας ὦρα.

Και τὸ κορμί Σου ἀσάλευτο στὴ φλόγα τῆς ἀγάπης,
Λαχταριστό, σὲ ἀνίστη λιγυρῶν ἀποθύμα,
Και στὴ θωριά Σου ἀπλώνεται τὸ μαγεμένο γέλιο,
Ὀνειρευτά, σὰ μουσικῆς αἰθέρινο τραγούδι.

Κ' εἶναι γλυκὸς ὁ πόθος μου στὴν αὔρα τῆς ψυχῆς μου,
Και μὲς στῆς νύχτας τῆ βαθιὰ κι ἀσύγκριτη ἀρμονία,
Μόνο τὸ μάτι ἐνὸς θεοῦ ξάγρυπνο μᾶς φυλάει.

Και τῆς ζωῆς μου ἀμόλετη ξεοτάλαζε ἡ γλυκάδα,
Σὰν αἶμα χρυσοπόρφυρο στὰ ἡδονικά Σου χεῖλη,
Κ' εἴμασιαν φίλοι τῆ στερνῆ τοῦ χωρισμοῦ μας ὦρα.

IV

Σιμά μου πάλι δλόφρατη θὰ ζεῖς τὸ παραμῦθι,
Μὲ τὰ ογοῦρά ματόκλαδα, ἐρωτικά γνοιασμένα.
Κ' εἶναι γλυκειὰ ἡ πνοοῦλα Σου, σὰν αὔρα ποῦ χαί-
(δεύει
Τὸ καρβάκι τοῦ παιδιοῦ, ποῦ παίζει σὸ ἀκρογιάλι.

Ἔμεινε μόνο τὸ φιλι στὰ ἀπόκια ἐνὸς ὄνειρου,
Σὰ θύμηση ἀπὸ λούλουδα σὲ χειμωνιάτικη ὦρα.
Πέρα σὸ γαλανὸ νησί, ποῦ τὸ φλογίζει ἡ Ἀγάπη,
Μοῦ γάρισε ἡ δροσανγῆ τὴν ἀνθιγῆ Ὀμορφιά Σου.

Γλυκοχαράζει ἀξέχαστο χαμόγελο στὰ χεῖλη,
Κ' εἶναι τὸ κρονομίλημα τῶν τρογωνιῶν στὰ πεῦνα,
Τὴν ὦρα δ ἥλιος ποῦ σταλά κι ἀπλώνει τὰ φτερά του.

Λίγωμα μελιτοτάλαχο τὸ γέμα τῶν ματιῶν Σου,
Ποῦ τὰ σκλαβώνει ἀνέκφραστο τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι.
Λίγωμα τὸ φτερούγισμα — τρελὰ περιστεράκια —.

ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΑΝΤΡΙΝΑΣ

Τὸ «Ἀθηναϊκὸ Βιβλιοπωλεῖο», συνεχίζον-
τας τὶς διαλεκτὲς ἐκδόσεις του, μᾶς ἔδωσε τού-
τη τῆ βδομάδα ἕνα ἀληθινὰ διαλεκτὸ ρομάντζο,
«ΤΟ ΜΟΔΙΣΤΡΑΔΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΡΗ —
ΚΛΑΙΡ» (L'atelier de Marie Claire).
Συγράφισα τῆς «Μαρή - Κλαίρ» εἶναι ἡ Μα-
ργαρίτα Ὀντιού. Γιὰ δούους ἔχουν ὀπωσθήσει
παρακολούθησι τῆ σύγχρονη Γαλλικὴ λογοτε-
χνία, κάθε σύσταση εἶναι περιττή. Ἀυτοὶ θὰ
ξοίρουν πὼς ὀνομαστὸς Γάλλος ονομαστὸς, ὁ
Ὀκτάβιος Μιουμπώ, ἔγραψε τὸν πρόλογο σὸ
πρῶτο ρομάντζο τῆς Ὀντιού, μᾶς ἐργάτισσας,
μᾶς μοδιστροῦλας, ποῦ ἐπειδὴ πάθανε τὰ μά-
τια τῆς στὴ δουλιὰ, ἀναγκάστηκε νὰ φύγει ἀπὸ
τὸ μοδιστροῦλα καὶ κἀθίσε κ' ἔγραψε τὴ ζωὴ
τῆς, ἀπλά, φυσικά, ὀλοζώντιανα, σὸ πρῶτο ρο-
μάντζο τῆς «Μαρή - Κλαίρ». Συνέχεια τοῦ ρο-
μάντζου ἐκεῖνου, μπορεῖ νὰ πεί κανεὶς, εἶναι
αὐτὸ ποῦ ἐκδίδει σήμερα τὸ «Ἀθηναϊκὸ Βιβλιο-
πωλεῖο». «Ὀλη ἡ ζωὴ ἐνὸς Παριζιάνικου μο-
διστροῦλα περνάει ἀπὸ τὶς 224 σελίδες του,
μὲ τὶς μοδιστροῦλες, μὲ τοὺς ἐρωτῆς τους, μὲ τὴ
σκληρὴ ἐργασία, καὶ τὴ μικρὴ, τὴν ὑποτένια ἀ-
πλαθί, μὲ τὶς ἀπαιτητικὲς πελάτισσες καὶ μὲ
τὸν ὑπέροχο τύπο τῆς κ. Νταλιανιά, τῆς πο-
φυρῆς κ' αἰσθητικῆς ματρῶνας. Ἀξίζει νὰν τὸ
διαβάσῃς ὄλο ἀπὸ τὸ ρομάντζο. Εἶναι τόσο ὀ-
μορφα γραμμένο, μὰ καὶ τόσο ἀριστοτεχνικά με-
ταφρασμένο. Ἡ δ. Βιβὴ Σκούρα, ἡ Graziella
τοῦ «Νουμά», τόσο ἀπαλὰ καὶ τόσο ρωμαϊκά
τὸ μεταφράσε, ποῦ διαβάζοντάς το κανεὶς θα-
ρεῖ πὼς διαβάζει πρωτότυπο ἔργο κι ὄχι με-
ταφρασμένο. Γιὰ δεῖγμα δημοσιεύουμε δῶ ἕνα
ἀπὸ τὰ ὀμορφότερά του κεφάλαια.

Τὴν τρίτη τοῦ Πάσχα, ὄλες ἀργήσαμε νὰ πάμε σὸ
ἐργαστήρι γιὰ νὰ χλοῦσουμε τὴ νέα βδομάδα. Ἡ Ντι-

ρετουρὸ δὲν εἶχε ὄρεξη γι' ἀσεία κ' ἡ Μπουλενιόγκη
ἔκανε ὄρες νὰ ξεδιπλώσει τὴν ποδιά τῆς.

Ὁ κύριος ἔκανε πὼς μᾶς μάλλονε.

— Θᾶπρελε τὸ Πάσχα νᾶχει τρεῖς μέρες γιορτῆς
γιὰ σᾶς.

Ἀμέσως ἀντελήφθηκα πὼς ἡ Σαντρινα δὲν εἶχε
ἔρθει ἀκόμα, κ' εἰμωνα ἔτοιμη νὰν τὸ πῶ στὴν κ.
Νταλιανιά, μὰ, ἀκριβῶς ἐκεῖνη τῆ στιγμῆ, ἔλεγε ἀ-
νοίγοντας ἕνα γράμμα, ποῦ σὸ φάκελλο ἡ διεύθυνση
εἶταν γραμμένη ὀλοστραβα.

— Χωρὶς ἄλλο θᾶναι κάποιας πελάτισσας ποῦ θὰ
μᾶς βρῆζει.

Ὅλες σταθήκαμε ὀλόρθες περιμένοντας νὰκούσου-
με καινούριες σκοτιούρες γιὰ ἐπιδιόρθωμα. Ἄλλ' ἀν-
τι νὰ μᾶς δώσει ἐξηγήσεις, ὄπως πάντοτε ἔκανε σὰν
ἐπρόκειτο γιὰ κανένα φόρεμα γιὰ ἐπιδιόρθωση, ἡ κ.
Νταλιανιά ἀπομάκρυνε τὸ χαρτί καὶ πάλι τὸ πλησία-
σε σὸ μάτια τῆς ποῦ θάμπωσαν στὶς δὺθ μόνες σει-
ρὲς, ποῦ εἶταν ἀπάνω - ἀπάνω γραμμένες. σὸ τέλος
τῆς διάβασε δυνατά.

«Ἡ Σαντρινα μου πέθανε.

Γιᾶκωθος».

Στὴ σιωπῆ ποῦ ἀκολούθησε, ὄλα τὰ κεφάλαια γύρι-
σαν ἕνα - ἕνα πρὸς τὴ θέση τῆς Σαντρινας καὶ κα-
μιά δὲ φαινόταν πὼς ἐνωθε τὸ νόημα τῆς ἐπιστο-
λῆς.

Σὰν τὶς ἄλλες κοίταξα κ' ἐγὼ τὴν ἀδειανὴν θέση,
ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμῆ ξανάειδα τὰ ὀθαμένα μάτια
κἀ τὸ κουρασμένο χαμόγελο ποῦ εἶχε τὸ σαθρότο ἡ
Σαντρινα καὶ κατάλαβα πὼς κείνο τὸ βράδι εἶταν ἡ
θυστοχισμένη σὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆς.

Φαίνεται πὼς κ' ἡ κ. Νταλιανιά θᾶκανε τὴν ἴδια
οκένη, γιὰ τὸ μάτια τῆς, ποῦ εἶχανε μείνει ὀρθά-
νοιχα, ἔκλεισαν ἀπότομα καὶ τὰ χέρια τῆς ἀρξισαν
νὰ τρέμουν.

"Όλες ξανάλεξαν τὰ ἴδια λόγια κι ἄλλες ρωτοῦσαν χωρὶς νὰ περιμένουν ἀπάντηση.

"Ἄξαφρα ἡ Μπουλεντόγκη ἄφισε μιὰ σιριγγιὰ φωνὴ καὶ πιάνοντας τὸ σκαμνάκι τῆς Σαντρινας τὸ χτύπησε κάτω μὲ τόση δύναμη, πὸν τὰ πόδια του σιρᾶβωσαν καὶ σωροβολιάστηκε κατακομματιασμένο.

Καμιά δὲν κατάλαβε γιὰ ποιὸν εἶταν ὁ τόσος θυμὸς πὸν σήκωσε ὄλον τὰ κεφάλια.

Ἡ Μπερζουνέττα φαίνοταν ἔτοιμη νὰ ριχτεῖ ἐναντίον κάποιου, κ' ἡ μικρὴ Νιυρετιὸρ παναλάβαινε, σὰν ἓνα παράπονο πρὸς τὴ Σαντρινα.

— Μὰ, ἀφοῦ εἶχε ξανάθρει τὸ Γιάκωβό της...

Ἡ κ. Νταλινιὰκ ἔπαψε ἀμέσως νὰ τρέμει. Τὸ πρόσωπό της τὸ τόσο γλυκὸ εἶταν ἐπαναστατημένο σὰν ἐμπρὸς σὲ μιὰ ἀδικία. Κ' ἐνῶ ὁ κύριος ἔπαιρνε σιὰ χέρια του τὸ γράμμα γιὰ νὰν τὸ διαβάσει, ἐκεῖνη ἔβαλε τὸ καπέλλο της καὶ μούγγεψε νὰν τὴ συντροφεύω.

"Όλα εἶτανε συγγριουμένα σὸ δωμάτιο τῆς Σαντρινας; Τὸ πάτωμα εἶταν σφουγγαρισμένο καὶ τὸ μικρὸν κατέλευκο κρεββάτι φώτιζε τὴν κάμαρα ὅσο κι ὁ ἀποιλιάτικος ἥλιος.

Ὁ Γιάκωβος εἶτανε μισοξαπλωμένος σὸ πάτωμα. Μὲ πολὺν κόπο σηκώθηκε ὅταν ἡ κ. Νταλινιὰκ τὸν ρώτησε γλήγορα - γλήγορα.

— Τί συνέβηκε; Ποῦ εἶναι ἡ Σαντρινα;

Γύρισε τὸ πρόσωπό του σὸ κρεββάτι κ' εἶπε.

— Ἐκεῖ, ἐκεῖ εἶναι.

Τὰ σκεπάσματα δὲ φούσκωναν πονθενά, οὔτε στὴ θέση τῶν ποδιῶν, μὰ ἡ κ. Νταλινιὰκ εἶχε σκίψει κιόλας καὶ περνοῦσε τὸ χέρι της πάνω σὸ κρεββάτι, σὰ γιὰ νὰ θεβαινωθεῖ πὸς πραγματικὰ ἐκεῖ εἶταν ἡ Σαντρινα. Ἐπειτα τῆς ξεσκέπασε τὸ πρόσωπο καὶ τὴν κοίταξε γιὰ πολὺ.

Ὁ Γιάκωβος εἶπε.

— Χιτὸς πέθανε.

Τὰ γέλια του ἔτρεμαν καὶ τὰ βλέφαρά του ἔκλεισαν. Προσπάθησε νὰ δυναμώσει τὴ φωνή του καὶ ἐακολούθησε.

— Σὰν ἦρθα, εἶχε κιόλας ξεράσει ὄλο της τὸ αἷμα.

Μιὰ γειτόνισσα μπῆκε ἀθρόωθα, ράβοντας ἓνα μπάλομα σὲ μιὰ ποδίτσα παιδιοῦ.

— Δὲν ἄογησε νὰ πεθάνει, μὰς εἶπε.

Καὶ μὲ τὴν ἴδια χαμηλὴ κ' ἡρεμὴ φωνή, μὰς ξήγησε.

— "Όλη νύχτα τὴν ἄκουα νὰ βῆγει. Τὸ πρωτὶ τὴν ἄκουσα νὰ πναινοέοχεται, κι ἄξαφρα φώναξε.

«Γιάκωβε Γιάκωβε». Ἡ φωνή της ἔμοιαζε σὰ νὰ ἔμπούσε βοήθεια. Μπῆκα ἀμέσως ἐδῶ μέσα καὶ τὴ βοήκα νὰ ξεοᾶ πάνω σὸ πάτωμα. Ξενοῦσε αἷμα γωλιὸς νὰ σταματᾷ. Τότε σοβήθηκα καὶ θέλησα νὰ φωνάξω. μὰ ἡ Σαντρινα δὲ μ' ἄκουσε. ὄνο μὲ παρακάλεσε νὰ στείλω νὰ φωνάξω τὸ Γιάκωβο.

Καὶ καθὼς ἀποτελείωσε τὸ μπάλομα, κάθοωσε τὴ θελήμα πάνω σὸ πουκαμισόκι της κ' ἔφυγε ιετόντας σὸ νύχια.

Ὁ Γιάκωβος νοιώτισε πάλι κατάγαιμι καὶ τὸ γεμμένο κερῆλι του ἀκκουμποῦσε ἰώρα πάνω σὸ πρόσωπο τῆς Σαντρινας.

Γνωίζοντας σὸ ἐργαστήρι, ἡ μεγάλη μου ἐπιθυμία νὰ ξανάθω τὴ Σαντρινα μ' ἔκανε νὰ κοιτάξω τὴ θέση της. Μὰ δὲν ὑπῆρχε πιά ἐκεῖ παρὰ μόνο τὸ

πεομένο σὸ πλάγια σκαμνάκι, πούδειχνε τὰ σπασιμένα ξύλα του. Ἡ κ. Νταλινιὰκ θέλησε νὰ πεῖ σις ἄλλες ὅ,τι ἤξαιρε, μὰ ὁ λαϊμὸς της φράχτηκε κ' ἀναγκάστηκε νὰ μιλήσω ἐγὼ γιὰ κείνην.

Εἶμουνα κ' ἐγὼ σὰν πνιγμένη καὶ δὲν μπόρεσα νὰ τὰ πῶ μιὰ καὶ καλή. "Όταν οἱ ἐργάτισοες ἔμαθαν ὅλες τὶς λεπτομέρειες πὸν μὰς εἶχε δώσει ἡ γειτόνισσα, ἡ Μπουλεντόγκη εἶπε σκληρὰ σιὸν κύριο.

— Τὸ Πάοχα δὲν εἶχε γιορτὴς γιὰ κείνη.

Ὁ κύριος δὲ φάνηκε νᾶκουσε. Πιάστηκε μὲ τὰ δυὸ του χέρια στὴ μηχανή του καὶ τὰ σάλια ἔτρεχαν ἀπὸ τὸ στόμα του.

Σ' ἓνα γνέψιμο τῆς κ. Νταλινιὰκ, μάζεψα τὸ σπασιμένο σκαμνάκι γιὰ νὰ τὸ φέρω στὴν κουζίνα κι ὅταν ξαναγύρισα ἡ κ. Νιυρετιὸρ ἔλεγε δυνατά.

— Κ' ἡ ἀγάπη τῆς Σαντρινας πέθανε μαζί.

Καὶ δὲν ξανακούστηκε τίποτε πιά παρὰ ἡ φωνὴ μιᾶς ἀνθοπώλιος σὸ δρόμο καὶ τὸ τικ - τὰκ τοῦ ρολοιοῦ, πὸν φαίνεταν πὸς χτυποῦσε πὸ γλήγορα καὶ πὸ δυνατά.

Τὸ βωάδι γύρισα σις Σαντρινας μαζί μὲ τὴν κ. Νταλινιὰκ.

Ὁ Γιάκωβος εἶταν ἀκόμα γονατισμένος κατὰχαμια, εἶχε μόνο σηκώσει τὸ ἓνα του γόνατο καὶ τὸ κρατοῦσε ἀνάμεσα σὸ δάχτυλά του.

Ἡ γειτόνισσα μὰς εἶπε σιγαλά.

— Ἔτσι κοιμᾶται ἀπὸ τὸ πρωτὶ.

Ὁ Γιάκωβος τ' ἄκουσε. Σηκώθηκε λοιπὸν καὶ μὰς εἶπε.

— Δὲν κοιμόμουνα, εἶμουνα μὲ τὴ Σαντρινα μου.

Εἶτανε ἔαλισμένος καὶ μὲ τὸ κίνημα πούκανε γιὰ νὰ σιηριχτεῖ σιὸν τοίχο, ἔσπρωξε μιὰ φωτογραφία τῶν παιδιῶν πὸν ἔμεινε ἔτσι σιραθὰ κρεμασμένη.

BIBH ΣΚΟΥΡΑ

ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Γιὰ νὰ Σὲ ἰδῶ, ψηλά, κατὰ τὸν ἥλιο
τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου θὰ σιηλώσω.
κατάματα, μὲ δίχως ἓνα ἀντήλιο.

γιατὶ κι ἂν εἶσαι πύρα, μὰ εἶναι τόσο,
τόσο γλυκειὰ εἶν' ἡ φλόγα σου γιὰ μένα,
πὸν κάθε πὸν τὴν πίνω θανάδωσω

χαρίτων λούλουδα δροσολουμένα,
καὶ θενὰ νιώσω κάθε πὸν τὴν πίνω
τὰ σπλάγγα μου καὶ σάμπως γιαιτρεμένα

ἀπ' τὸ φαριμάκι τοῦ ἄδειου πὸν τοὺς δίνω
σὲ χώρα στείρα ἀπ' ὄνειρο καὶ σκέψη...
Καὶ κατὰ Σέ, πεταλουδοῦλα ἀνοίγω

τὸ πέταμά μου κάθε πὸν μοῦ γνέψει
νέα σου ἀχιτίδα... δὲ μὲ καλεῖς, καὶ νιώθει
τὸ χᾶδι σου ἡ ψυχὴ πὸν θὰ τὴ θρέψει.

Θεγεμένοι ἀπὸ τὸ φῶς Σου εἶναι μου οἱ πόδοι.

ΒΕΓΑΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

ΞΑΙΡΩ

Β'

Ὁ Χαϊζηδάκης, παίρνοντας τη γιὰ σωστή τοῦ Κοραΐ τὴν ἐτυμολογία α ριοσι, τὸ δάξει (MNE α 104 καὶ 279) μαζί με ἄλλα, πὸν καμιὰ σέση, οὔτε καμιὰν ἀντάμωση δὲν ἔχει μαζί τους τὸ ξέρω.

Εἶναι γνωστὸ πὸς πολλὰ ρήματα κάνουν τὸν ἐνεσιτὸ τους ἀπ' τὸν ἀόριστο, ἀνάλογα με ἄλλα (βλέπε Γραμματ. Φιλῆγι. παράγραφ. 366, Σ', ζ'. 1574, 1582, 1591, 1596, 1600). Σὲ δια δμως ἐτοῦτα τὸ ἐνεσιτωικὸ θέμα ξεχωρίζεται ἀπ' τὸ θέμα τοῦ ἀόριστου με ποικίλα στοιχεῖα, ἢ τοιλάχιστο με τοῦ τονισμοῦ τὴ διαφορά. "Ἄς πάρουμε τὰ ρήματα πὸν ἀναφέρνει μαζί με τὸ ξέρω με τὴση ἀφέλεια ὁ κ. Χαϊζηδάκης.

ἔφρυγα· φύ(γ)ω, (ἢ φύγω, ἢ φύθγω).

ἔστειλα· σίλλω, ὅπως· ἔουρα — σύρω.

ἔξανα· ξάνω κιλ., σάν· τὰ· ἔοφαλα — σφάλλω, ἔφαλα — ψάλλω.

χάρηκα· χάρουμαι, καθὼς· γράφηκα — γράφουμαι.

Μὰ ἐτοῦτα, ἔδν πὸν εἶναι ντόπια καὶ δὲν ἔχουνε πέραση γιὰ τὴν κοινὴ ἑλληνικὴ, βλέπουμε καὶ πὸς δὲν τοὺς συβαίνει τὸ ἴδιο με τὸ ἐξεύρω· ἐξεύρω ἀντὶς ἔξευρίσκω. Σάφτὰ δηλ. περνάει τὸ φωνηεντο τοῦ ἀόριστου σὶδν ἐνεσιτὸ χωρὶς νὰ πάθει τὸ ἐνεσιτωικὸ τους θέμα καμιὰ συλλαβικὴ μείωση, ὅπως γίνεται σὶδν ἐξευρίσκω. Κι ἀκόμα ὁ τόνος ἀπ' τὴν ἀξέση (προπαραλήγουσα) περνά σὶτὴ ρίζα (παραλήγουσα), πρῶτα πὸν ἔχει πὸν νὰ κάνει ὡς πρὸς τὸ νόημα καὶ πὸν μὴδ' ἀπὸ κανὲν δὲ γίνεται σὶδν ἐξεύρω — ἐξεύρω.

Τάποδέλοιπα εἶναι πὸν ἀδύνατα σιηρίγματα· (ἐ)ψύγηκα· ψύγομαι ἀντὶς ψύχομαι ἔνεκα τὸ ἐφρύγηκα — φρύγομαι (πρβλ. τήγουμαι ἀντὶς τήκουμαι κατὰ τὸ· καίγομαι. Φράση· καίγομαι καὶ τήγομαι). Τὸ ὑπολήφτιομαὶ τὸ ξηγάει με ὁ ἴδιος ὥρατὰ κατὰ τὰ· ἐπίοκσψη — ἐπισκέφτηκα — ἐπισκέφτουμαι, ἔτσι καὶ· ὑπόλψη — ὑπολήφτηκα — ὑπολήφτιομαὶ· τὴν ὥρα λένε καὶ· ἀντιλήθομαι ἀπ' τὸ ἀντιλήψη — ἀντιλήφτηκα. Γιὰ τὸ· βρεθεθηκα· βρεθεθουμαι, πρβλ. γερνηκα· γερνουμαι καὶ· ἦρθα· ἔρθουμαι.

Μὰ οὔτε ἀπὸ, οὔτε τὰ· ἐσάπησαν με ἀπ' ἀπὸ ἐσάπησα· σάπιζω κιλ. ἔχουνε καμιὰν ἀντάμωση με τὸ δικὸ μας τὸ ξέρω.

Πολὸ λιγώτερα ἀποδείχνουν τὰ· ἔχθημα, θίγω. ὀφλω καὶ τὰ ῥέσια, πὸν εἶναι ἀγραμμάτων ἀτιμιστῶνε γραμματικὰ λάθια, πρβλ. καί· τίω ἀντὶς τίνω, (ἦθελεν εἰσθαι ἀντὶς εἰναί κιλ.). Καὶ πὸν ὡστόσο ὑπάρχει πάντα ἡ τονικὴ μετάθεση ἀπ' τὴν προπαραλήγουσα τοῦ ἀόριστου σὶτὴν παραλήγουσα τοῦ ἐνεσιτοῦ.

Στὸ· ἐξεύρω, ἐπειδὴς ὁ τόνος δὲν εἶναι σὶτὴν προπαραλήγουσα, δὲ συντελεῖ νὰ σκηματιστῆ ἀπ' ἀπὸ — σὰ νάτανε παρατατικὸς — με μιὰ μετάθεση τοῦ τόνου σὶτὴν παραλήγουσα, ἕνας ἐνεσιτός, ὅπως λ. χ. ἀπ' τὰ· ὄλεκα, ἔθηκα, ἔσηκα κιλ., πὸν θεωρηθῆκανε σὶδν παρατατικοί, εἶπαν· ὀλέκω, ἔθηκω καὶ ἔσηκω, σὶτὴκω καὶ σὶτέκω κιλ. κατὰ τὸ· ἔπλεκα — πλένω.

Μὲ τὴ μετάθεση τοῦ τόνου ξηγῶνται καὶ τὰ ντόπια· ἔκαμα· κάμω (Ἀρτάκη, Πόντος) καὶ· ἔλαβα· λάβω (Κύπρο).

Σ' δια τοῦτα δμως δὲ βλέπω κανένα ἀνάλογο με τὸ πάγκοινο καὶ ζωντανὸ καὶ κλοῦμενο με ἀπ' τὴν παράδοση σωζάμενο· ξέρω (ὄχι ξείρω nota bene), ἀντὶς ἐξευρίσκω, ἀπ' τὸ ἐξεύρω τάχα.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Τέσσερες ποιητικὲς συλλογές. Νέα ποιήματα τοῦ Ν. Πετιμεζᾶ, Π. Ταγκόπουλου, Κ. Καρθαίου καὶ Ρήγα Γκόλφη.

— Τὸ «Ἀθηναϊκὸ Βιβλιοπωλεῖον» κυκλοφορεῖ σὲ λίγες μέρες τέσσερα ποιητικὰ βιβλία, γραμμένα ἀπὸ νεώτερου, μὰ δυνατὰ ἀξιους ποιητὲς μας. Τ' «Ἀπλὰ Λόγια» τοῦ Ν. Πετιμεζᾶ, τὰ «Λυρικὰ» τοῦ Πάνου Ταγκόπουλου, «Τὰ τραγοῦδια τοῦ νηιοῦ μου καὶ τὶς Κρητισσιώτικες μελωδίες» τοῦ Κ. Καρθαίου, καὶ τοὺς «Ὑμνους» τοῦ Ρήγα Γκόλφη. Οἱ ποιητὲς αὐτοί, ἀματωμένοι γερὰ με γνώση καὶ με τέχνη, μορφωμένοι καὶ συγχρονισμένοι, μᾶς δίνουνε τὴν λυρικὴ ποίηση, πὸν ἡ ἐποχὴ μας γεννᾷ. Αἰσιάνονται με καρδιὰ γαληνεμένη με ἀλήθ, καὶ παρατηροῦνε με νάτια μοντέρνα. Μακριὰ ἀπὸ τὶς παραδομένους πρόληφες καὶ συντηρητικότητες, πετοῦνε, με τὰ φρεγὰ τῆς φαντασίας, πρὸς νέους καὶ ἀνοιχτοὺς ὀρζῶντες. Κ' ἔδν ἀπὸ τὰ κοινὰ τους ἀπὸ χαραχτηριστικὰ, καθένας τους σφραγίζεται ἀπὸ μιὰ ἰδιαίτηρη, ποιότητη ἀποικότητα. Ἡ ποίηση τοῦ Ν. Πετιμεζᾶ (Λάρα) εἶναι γεμάτη ζωγραφιά, με ἀδρὲς πινελιὲς δομένη, πὸν δμως κάτου ἀπ' αὐτὲς τρέβει μιὰ ἰσχυρὴ δακρυομένη καὶ αἰστανικὴ. Τὰ τραγοῦδια τοῦ Πάνου Ταγκόπουλου, τὰ χαραχτηρίζει μιὰ πρὸν νιότης καὶ λεβεντιάς, γερὰ ἀντίληψη τῆς ρωμαϊκῆς πλάσης, ἀγάπη σὶτὴ ζωὴ καὶ σὶδν ἔρωτα, καὶ ἕνας διονυσιασμοὺς ἡλιοπλούμιστος. Τὰ ποιήματα τοῦ Κ. Καρθαίου, ἀπλά, φαινετὰ, λιτὰ, ζωηρὰ, γεννήματα ζευγαρωμένης σοφίας καὶ φαντασίας, με μιὰ ξεχωριστὴ ποικιλότητα σὶτὴν ἐκφραση πὸν πάντα τὰ σημαδεύει. Ὁ Ρήγας Γκόλφη με τοὺς «Ὑμνους» μᾶς δίνει καὶ πάλι δείγματα τῆς ποιητικῆς του τέχνης, πὸν προσπαθεῖ νὰ ὑψώσει σὲ νόμο ἀπαράβατο, τὸ γεμάτο, δυνατὸ, γερὸ καὶ ἀλάθευτο σίγλο, συνταριασμένο με τὴν φλόγα τοῦ πάθους καὶ τὸ ζῆλο τῆς κοινωνικῆς λειτουργίας. Καὶ οἱ τέσσερες ποιητὲς, θγαλυμένοι με' ἀπὸ τὸ «Νουμῶ», γλήγορα ἔκνωσαν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ με τὰ νέα τους βιβλία παίρνουνε μιὰν ἐξία θέση σὶτὸν νεοελληνικὸ μας γράμμα.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ: "Ένα ρομάντζο του Ντιναμέλ—Η άληθινή του γυναίκα—Ποιήματα του Πώλ Φόρ — Μπαρμπούρ — Τα «Τρίπτυχα» — ΓΡΑΜΜΑΤΑ από τὸ ΜΟΝΑΧΟ.

— "Ένα καινούργιο ἀριστούργημα χάρισε πάλι στή γαλλική φιλολογία ο Ζυρζ Λιτυμέλ με το νεο του ρομάντζο «*Εκ μιν ο τ η ρ ε μ η τ ο υ μ ε σ ο υ ρ υ χ τ ι ο υ*». Μέσα σ' αυτό βλέπει να δείξει πως κάθε ἀνθρώπος που σκεφτείται κοινά, σύμφωνα με τις κοινωνικές συνθήκες που έχει δημιουργήσει η ζωή, κ' επομένως κοινά, θεωρείται λογικός άνθρωπος, τετραγωνικό μυαλό, ενώ ένας άλλος που ζητεί να μπει περισσότερο στή ζωή και να ξετάσει τις διαφορές πληγές της με διαφορετικό τρόπο απ' όποιο συνηθίζουν οι άλλοι, και με πιοτηρη ελευτερία, θεωρείται ἐκφυλός και τὸ πολύ πολύ τρελός. "Έταν τειον ἀνθρώπο διδάξε για ἡρώα του ο Λιτυμέλ, ἔταν ὑπάλληλο γραφείου, φτωχὸ ἀνθρώπο, κὶ ἀφ' οὗ τοῦκοψε στὰ δυνὸ τὸ κεφάλι του, ἀρχισε νὰ ξετάσει τὸ μυαλό του και νὰ γράφει τις εντυπώσεις του. "Ο Σαλαβέν εἶταν ἀνθρώπος ὅμοιος με ὄλους τοὺς ὑπάλληλους, δουτυχιωμένος, παραπεισμένος, και ποθοῦσε τὴν ἀνάπανη, που ποτὲ δὲν τὴ γούτηκε στή ζωὴ του, ἴσαμε τὴν ἡμέρα που, ὑπακούοντας σὲ μιὰ παράξενη μαγεία, τραβᾶ τ' ἀφτί του προῖοσταμένου του και γι' αὐτὸ διώχεται ἀπὸ τὸ γραφεῖο, ἐνῶ, ὡσπου νὰ θγει ἀπὸ τὴν πόρτα, ὁ πάτρωνάς του τὸν ἀπειλεῖ με τὸ ρεβόλβερ του. Τότε ὁ κοινὸς αὐτὸς ἀνθρώπος ἀρχίζει νὰ σκέφτεται διαφορετικά. Γιατί νὰ μὴν μπορεί καν' ἴς νὰ γγγίξει σ' ὄλα τὰ πράματα; "Α, γιατί ὑπάρχουν οἱ κοινωνικές συνθήκες, ἡ καλὴ ἀνατροφή που ἰσοδυναμεῖ με τὴν ὑποκρισία, ἡ τέχνη νὰ κρατεῖ κανεὶς μερικά κινήματα που μολαταῦτα ἔχει τρελὴ ἐπιθυμία νὰ κάνει. Κι ἀπ' αὐτὴ τὴ στιγμή ὁ Σαλαβέν γίνεται τρελὸς για τοὺς ἄλλους που δὲ σκέφτονται σὰν κὶ αὐτὸν, και δοῦλος τὴς σκέψης που δὲν μπορεί νὰν τὴ μετρήσει οὔτε νὰ τὴν κυβερνήσει. Και σκέφτεται, ἂν και λατρεύει τὴ μητέρα του, πὼς ἂν ἐκείνη πεθάνει, θὰ λευτερωθεῖ ἀπὸ τις φροντίδες και τὰ βασανα, στὰ ὅποια ὑποβάλλεται για νὰν τὴ διατηρήσει, και λατρεύει ἀγγὰ μιὰ γυναίκα, ἐνῶ σύχρονα λατρεῖ μιὰν ἄλλη, χωρὶς νὰ ξαίρει κὶ αὐτὸς τὸ γιατί. Και τὸ «γιατί» αὐτὸ εἶναι γιατί τὸ πνευματικὸ ἔνστικτο ὑποτάσσεται συχνὰ στὸ φυσικὸ. Αὐτὸ εἶναι λίγο χτηνώδικο, μὰ ἀλήθεια εἶναι πὼς κανεὶς δὲν μπορεί νὰ πει πὼς αὐτὸς εἶναι λευτερος ἀπ' αὐτὴ τὴ σκλαβιά. "Ολοι, λίγο πολύ, και προπάντων ἐκεῖνοι που τέχνη τους ἔχουνε νὰ ξετάζονε τὴν ἀνθρώπινη καρδιά, εἶναι τύπου Σαλαβέν, και γι' αὐτὸ ὁ Ντιναμὲλ ἔγραψε ἕνα ἀριστούργημα, γιατί πρώτος αὐτὸς ἀγγίξε ἕνα θέμα, που λίγοι θᾶχαν τὴ δύναμη νὰν τὸ ξετάσουνε ἀφοδα.

— «*Η ἀληθινὴ τὸν γυναίκα*», τοῦ Ἀντρέ Κορτίς, εἶναι ἡ λεπτὴ μελέτη μιᾶς ἀπλοϊκῆς καρδιάς, γυναίκας, χωρισμένης ἀπὸ τὸν ἄντρα της, που ἔακολουθεῖ ὁμως νὰν τὸν ἀγαπᾶ, και που, ἂν και ποροῦσε νὰ τὸν ἐκδικηθεῖ σὲ κατάλληλη στιγμή με τὸ ἴδιο τὸ πάθος του, προτιμᾶ τὸ μαρτύριό της ἀπὸ τὴν ἐκδίκηση, και δείχνεται ἀληθινὰ γυναίκα του,

θυσιάζοντας τὸν ἑαυτὸ της στὴν ἀγάπη του. Οἱ λεπτομέρειες αὐτοῦ τοῦ ψυχικοῦ δράματος, καθὼς κ' οἱ λεπτομέρειες τὴς καθημερνῆς ζωῆς τὴς κόρης και τὴς μητέρας της, εἶναι φυσικώτατες, χαριτωμένες, σύμφωνα με τὴν ἀνάπτυξή τους και τὴν κοινωνική τους θέση. "Η ἐγαίωτρια μητέρα, που κατὰ βάθος χαιρεται για τὸ διαζύγιο τὴς κόρης της, γιατί ἔτσι τὴν κερδίζει, και τὸ φτωχὸ πλάσμα που ἀγωνίζεται για νὰ ζήσει με τὴν ἐργασία της και ποροπαθεῖ ἄδικα νὰ πνίξει τὴ μεγάλη ἀγάπη που ἔακολουθεῖ νὰ αιστάνεται για τὸν ἄντρα της, εἶναι τόσο ζωηρά και τόσο πραγματικά ζουγραφισμένες, που και μόνο γι' αὐτὸ, τὸ ρομάντζο τοῦτο τοῦ Κορτίς θάρσσει πολύ και θὰ διαβαστεῖ μ' ἐνδιαφέρο ἀπὸ κείνους που θέλουνε νὰ γνωρίσουνε τὴν οἰκιακὴ ζωὴ τὴς εργατικῆς τάξης τὴς Γαλλίας.

— "Ο Πώλ Φόρ ξαναβγάζει, με τὴν προσθήκη δέκα ἀκόμα νέων τραγουδιῶν του, τὸν τόμο που ἀποτελεῖ τὴ δέκατη σειρά ἀπὸ τις «Γαλλικῆς παλλάντες» του. τὸ Μ ο ρ ο ε ρ φ . Ποιέ, σὲ κανένα του ἄλλο ποίημα δὲν εἶχε δείξει τέτια ἀλλεργία και τέτια εὐκολη και λευτερη εὐθυμία, ὅσο στὰ τελευταῖα αὐτὰ τραγουδία του, τὴς Γ ι ρ λ ἄ ν τ ἰ α ς τ ο υ χ α ρ ι τ ω μ ἔ ν ο υ Ο ὄ τ ἰ λ ι α μ .

«Τὸ λευτερο ρόδο τοῦ θουνοῦ πήδηξε ἀπὸ χαρὰ τοῦτη τὴ νύχτα, κὶ ὄλα τὰ ρόδα τὴς ἐξοχῆς, σ' ὄλους τοὺς κήπους, εἶπαν.»

— «"Ας πηδήξουμε μ' ἐλαφρὸ τὸ γόνατο, ἀδερφεές μου, πάνω ἀπὸ τις γκρίλλιες. Μὴ και τὸ ποιότηρι τοῦ κηπουροῦ ἀξίζει μιὰν ὀμίγλη που γυαλίζει;»

«Εἶδα μιὰ τοῦ θέρου νύχτα, πάνω σ' ὄλους τὴς γῆς τοὺς δρόμους, τὰ ρόδα νὰ τρέχονε πίσω ἀπὸ ἕνα λευτερο ρόδο.»

— «*Μπαρμπούρ*, ἡ ἡ Παγκόσμια Εἰρήνη» τοῦ Ἀντρέ Μπιλὸ εἶναι ἡ καντερὴ σάτυρα τὴς οὐτοπίας και τὴς πράξης, που ποτὲ δὲν εἶναι ἀδερφή τοῦ ὄνειρου. "Ο Μπαρμπούρ εἶναι ἕνας ἀνθρώπος ἀδώρος, γεννημένος με ψυχὴ ποιητικὴ που μοιράζει τὰ κεφάλαιά του χωρὶς νὰ ζητεῖ τόκο ἢ καμιν ἄλλη ἱκανοποίηση. Μόνο σκοπὸ τὴς ζωῆς του ἔχει νὰ ομορπίζει γύρω του τὴν εὐτυχία, και στὸ τέλος, μπλεγμένος σὲ μιὰ συμμορία κακούργων, τελειώνει στὸ νὰ κατηγορηθεῖ για τὴ δολοφονία μιᾶς κόρης και τὸ νὰ καταδικαστεῖ ἄθῶος. «Δέχονται νὰ πληρώσω για τοὺς ἄλλους για νὰ μὴν τασάσω τὴν παγκόσμια εἰρήνη», λέει, ἀκούοντας τὴν ἀπόφαση, και μαρκάρε για τις Ἰνδίες, ὅπου θὰ κάνει τὴν ποινὴ του. Κ' ἔρχεται κατόπι ἡ περιγραφή τοῦ ταξιδιοῦ, τόσο κομικὴ, που γεννάει ἀκράτητα τὰ γέλια, γιατί δείχνει πὼς ὁ συγγραφέας ποτὲ δὲν ἔκανε τὸ ταξίδι τῶν Ἰνδιῶν και πὼς ὄλες τις πληροφορίες τις δανείστηκε ἀπὸ τὸ Α. Μπουρμπονώ. Στὸ τέλος λέει μ' ἕνα φλέγμα ἀξιοθαύμαστο και πολὺ ἤρεμα. «Πιστεύω πὼς τὰ τοπεῖα δὲ θᾶχουν ἀλλάξει». Μόνο γι' αὐτὴ τὴν ἀμίμητη φρόση μπορεί κανεὶς νὰ διαβάσει ὄλακερα αὐτὸ τὸ κουραστικὸ ρομάντζο, γιατί στὸ τέλος ἀνακουφίζεται γελώντας με τὴν καρδιά του.

— Τὸ περιοδικὸ τὴς Ἀλεξάντριεας «Γράμματῶν ἔβγαλε τελευταῖα σ' ἕνα φροντισμένο κὶ δημοφιλῆ

μένο τόμο τριανταένα τραγούδια του Φερνάν Λεπρέ, κάτω από το γενικό τίτλο «Τρίπτυχο». Μερικά απ' αυτά είναι πολύ ωραία, γραμμένα μ' ένα σίγχο απλό, φυσικό και φροντισμένο. 'Ανάμεσα τους ξεχωρίζουμε την «Αναμονή», το «Δέλι» και «Αυτούς που δὲ μιλοῦν», ἀποδοσμένα μὲ πολλὸ αἶσθημα καὶ μὲ μιὰν ἀπλόγη ζηλευτή.

GRAZIELLA

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ. — Οἱ Σαηλόκοι τοῦ Παρισίου θγαλανε τὸ φερμανι τους. Ὁ γερμανικὸς λαὸς κατωικιοιοηκε νυ ουικεφει 42 χρονια γιά τὴν αντανικη κεφαλοιοκρατια. Ὑα πληρωσει με τον ιδρωτα του τις αμαρτιες του Γουλιελμου, τοῦ Λουβιτωρφ, τοῦ Γερπις. Βεβαία, στη Δυνήκη της «Είρηνης» ὑπάρχει καὶ κάποιο αερθρ, ὑπογραμμένο καὶ ἀπο τοὺς Γερμανους, που λεει πως ὁ γερμανικὸς μιλιταρισμος εἶτανε ἡ μόνη αἰτία τοῦ πολέμου. (Καὶ ὁ μακαριτης Γουαρισμός, που ἀπειλοῦσε τις Ἰνδίες καὶ τὴν Ἰβόλη; ὁ εγγλεζικὸς ἱμπεριαλισμός; ὁ γαλλικὸς σωδινισμος; νὰ μη φταινε καὶ τοῦτοι λιγυοκἀμ;) Μολαταῦτα κάμποσοι χοντροκέφαλοι Ἐὐρωπαῖοι δὲν καταλαβαῖνον, μὲ τι δικαίωμα θὰ τιμωρηθῶνε καὶ τὰ μωρὰ της κοῦνιας, καὶ κείνοι οἱ Γερμανοὶ που δὲ γεννηθῆκανε ἀκόμα. Μιὰ Ἐλβετικὴ ἐφημερίδα λογάρισε δι καθε εἰκοσι Γερμανοὶ θὰ ἔχουν νὰ πληρώσουν ἴσαμε τὸ 1963 ἔνα εκατομμύριο μάρκα. Μεσα σὲ τοῦτους τοὺς εἰκοσι δυοτυχιόμενους θροικουνται καὶ τὰ μωρὰ, οἱ γέροι, οἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἄρρωστοι. Καὶ τοῦτο λέγεται πολιτισμός καὶ δικαιοσύνη! Οἱ Γερμανοὶ διώσανε τοὺς δικούς τους τυράννους καὶ στή θέση τους ξεφτυρώσανε ξένοι δῆμοι γιά νὰ τοὺς γδάρουν. Τὶ ὠφέλεια ἔχει τὸ γερμανικὸ προλεταριάτο ἀπὸ τὸ σοσιαλισμὸ, ἂν στή θέση τοῦ Γερμανοῦ ἐκμεταλλεντὴ παρουσιάζεται ὁ Ἄλλος ἢ ὁ Ἄγγλος ἐκμεταλλεντης, ἂν ἡ γερμανικὴ βιομηχανία καὶ τὰ φυσικὰ προῖοτια της χωρας ἐθνικοποιηθοῦν μονάχα γιά τις τοέπες τῶν χροσοκανθάρων της Ἀντάντ; Τὶ ὠφέλεια ἔχει ἡ εργατικὴ καὶ ἡ μικροαστικὴ τάση της Γερμανίας, ἂν σπάσει σὲ εσωτερικὸ τις πολιτικὲς της ἀλνοιδες, μονάχα γιά νὰ φορέσει τις πιὸ βαριές που της βάζει τὸ ἐξωτερικὸ; Μὰ δὲν ἔχασε ὁ λαὸς τοῦπος κάθε ἐλπίδα. Τὰ ἀνθρωπιστικὰ πνεύματα τῶν χωρῶν της Ἀντάντ (πρῶτ' ἀπ' ὅλα οἱ σοσιαλιστές), ἴσως θὰ κινήθοῦν γιά τὴ σωτηρία της εὐρωπαικῆς ἀνθρωπότητας. Γιατὶ τὸ ξαίρομε ὅλοι· ὁ τάφος της Γερμανίας καὶ της Ἀδορίας, της κεντροικῆς Ἐὐρώπης, θὰ εἶναι καὶ ὁ τάφος ὅλης της Ἐὐρώπης. Ἡ ἡπειρὸς μας σῆμερα ἴσα ἴσα, περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε, ἀποτελεῖ ἔνα κορμί, καὶ ἂν ἔνα μέλος του εἶναι σάπιο, θὰ χαλάσει μὲ τὸν καιρὸ ὁλόκερο τὸ κορμί. Μονάχα οἱ Σαηλόκοι δὲ θέλουν νὰ καταλάβουν τὴν ἀλήθεια τούτη. Ἡ οκλαβιά τοῦ Γερμανοῦ προλεταρίου θὰ ἔχει γι' ἀποτέλεσμα καὶ τὴ οκλαβιά τοῦ Ἑγγλέζου, τοῦ Ἰταλοῦ, τοῦ Ἑλληνα εργατή. Ὅλοι οἱ λαοὶ ἔχουν ἔνα κοινὸ ἔχτρο, που χιές τονε λέγανε Γουλιέλιμο ἢ Χίντεμποργκ, σῆμερα τὸν λένε Φὸς ἢ Μπριάντ, ἄρρω πάλι θὰ τὸν λένε ἀλλιῶς· καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ κῆριοι κατὰ βάθος εἶναι ἀγαπημένα ἀδέρφια.

Τὸ μόνο κῆριος που λευτερώθηκε σῆμερα ἀπὸ τοῦ-

το τὸν κοινὸ ἔχτρο, εἶναι ἡ Ρωσοία. Γι' αὐτὸ στή Γερμανία πολλοὶ (ὄχι μονάχα οἱ σπαριακιοιές) ζητῶνε στήν ἀπελπισία τους κάποια ἀγκυρα σωτηρίας στή μεγάλη Ρωσοικὴ Δημοκρατία. Μὰ τί νὰ κάνει ἡ δυοτυχιόμην; Καὶ κείνη, ἂν καὶ ξεπάστρεψε ἴσοο ἀποτελεσματικὰ τοὺς τσαρικούς της δημίους, θροικεται σὲ πολλὰ ἀκόμα, τουλάχιστο ἐξωτερικὰ, κάσω ἀπὸ τὸ ζυγὸ της ἀντανικῆς κεφαλοιοκρατίας, που φοβᾶται μήπως καμιά σπύδα τοῦ Μπολοσεβικιομοῦ πέσει στή Γερμανία καὶ ἀπ' ἐκεῖ σις δικές της χωρες. Τὶ θὰ γίνει τότε τὸ φερμάνι τῶν Σαηλόκων; Ἄνάμεσα στή Γερμανία καὶ τὴ Ρωσοία ἰδρῶθηκε ἔνα νέο καπιταλιστικὸ κῆατος, ἡ Πολωνία, που δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ ζῆσει οὔτε νὰ πεθάνει. Μὰ ἔνα κάνει τοῦτο τὸ δημιουργημα μιας ἐγωιστικῆς πολιτικῆς· μπουδίζει τὴ Γερμανία καὶ τὴ Ρωσοία νὰ ουνεργαστοῦνε. Εἶναι ὁ φραγμος, που τὸν εοιησε ἡ Ἀνταντ ἐκεῖ γιά τὸ «φῶδο των Ἰουδαίων», δηλ. των Μπολοσεβικίων.

Καὶ μολαταῦτα. Οἱ πνευματικὲς οχέοες τῶν δύο μεγάλων τούτων χωρῶν σιγα σιγα περῶνε τὸ πολωνικὸ κινεζικὸ τευχος». Στὸ Βεροῖνο σῆμερα ζοῦνε ἀπάνου κάτω 120 χιλιάδες Ρωσοοι. Στις ἐπαρχίες της Γερμανίας θροικουνται ἀκόμα 70 χιλιάδες Ρωσοοι αἰχμάλωτοι, που ἔχουν ὅμως σχετικὴ ἐλευτερία καὶ δουλεύουν στὰ ἀγροικὰ χιήματα με τὴν ἴδια πληρωμὴ σάν τοὺς Γερμανοὺς ἐργάτες. Βεβαία δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πει πως ὅλοι τοῦτοι εἶναι Μπολοσεβικοὶ ἢ σοσιαλιστές. Κάμποσοι εἶναι ἀκόμα ὀπαδοὶ τοῦ Γουαρισμοῦ. Στὴ γερμανικὴ πρωτεύουσα θγαίνουν δυὸ καθημερῆς ρωσοικὲς ἐφημερίδες. Καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο εἶναι ἡ μεγάλη παραγωγή ἐργων της ρωσοικῆς ἀνθρωπιστικῆς φιλολογίας, τοῦ Γολιτόδη, τοῦ Γκόρκη καὶ πολλῶν ἄλλων λιγώτερο γνωστῶν.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς τελευταίους εἶναι ὁ Σάλτινωβ, που γεννηθῆκε στὰ 1826 καὶ πέθανε στὰ 1899. Μαζὶ με τοὺς σγκαιρινούς του, τὸ Ντισοιγιέδοκι, τὸν Τολιτόη καὶ τὸν Τουργκένιεβ, χαρακτηρίζεται καὶ τοῦτος τὴ ρωσοικὴ φιλολογία καὶ δημοσιογραφία τοῦ διύτερον μισοῦ τοῦ περασμένου αἰῶνα. Εἶναι σατυριστής. Στὴν παλιὰ Ρωσοία εἶχαμε δυὸ μεγάλα πνευματικὰ κόμματα, τοὺς «σολαθόφιλους» καὶ τοὺς «φραγκόφιλους». Ὁ Σάλτινωβ δὲν ἀνῆκε οὔτε σὲ ἔνα οὔτε σὲ ἄλλο κόμμα. Τοῦτο τὸν ἔκανε ἱκανὸ νὰ σατυρίσει μὲ τὸν πιὸ καλλιτεχνικὸ τρόπο τὴν ξεχαρβαλωμένη του πατριδα. Οἱ ἀναγνώστες του γελᾶνε γιά τοὺς κωμικὸς τύπους στὰ ἔργα του. Μὰ ἀληθινὰ δὲ θὰ ὑπάρχουν στή Ρωσοικὴ φιλολογία πιὸ μελαχολικὲς ἱστορίες. Πολλοὶ Ρωσοοι νομίζανε πως στήν πατριδα τους ὅλα θὰ γινόντουσαν καλύτερα, ἂν ἡ παλιὰ καλὴ δάση της Ρωσοικῆς κοινωνίας ἦθελε νὰ πάρει μιὰ κάπως πιὸ ἡθικὴ χροματιά. Ὁ σουργαφας μᾶς δείχνει στὰ μυθιοσολήματα καὶ στὰ διηγημάτα του, πως μιὰ τέτοια δάση δὲν ὑπάρχει, οὔτε ὑπάρχουν οἱ ἀνθρωποι που ἔπρεπε νὰ τὴ στηρίξουν. Γιατὶ ἴσα ἴσα, ἐκεῖνοι που ὅλο φωνάζουν γιά τὴν ἱερότητα της οἰκογένειας, της περιοσίας, τοῦ κῆατους, αὐτοὶ ἔχουν χατακόσει τὴν οἰκογένεια καὶ τὴν περιοσία, αὐτοὶ ἔχουν προδώσει καὶ πουλήσει τὸ κῆατος. Ὁ,τι εἶναι ὁ Swift γιά τὴν Ἀγγλία, εἶναι ὁ Σάλτινωβ γιά τὴ Ρωσοία. Ἄν καὶ τῶρα δὲ φαίνεται πιὰ

τόσο επίκαιρος, ωστόσο ίσα ίσα σήμερα θά έπρεπε να γίνει περισσότερο γνωστός, επειδή τὰ έργα του (12 μεγάλοι τόμοι), μᾶς παρασιταίνουν τόσο τέλεια τὴν παλιὰ ρωσικὴ κοινωνία καὶ τὶς σχέσεις της μὲ τὴ σημερινὴ μεταπολεμικὴ.

Μία μικρὴ συλλογὴ τῶν σατυρικῶν διηγημάτων τοῦ Σάλτυκοβ ἔδγαλε τελευταία σὲ γερμανικὴ μετάφραση ὁ Neue Merkur τοῦ Μονάχου, (« Satiren von Michail Saltykow »). Ἡ συλλογὴ αὐτὴ εἶναι πολὺν διαλεγμένη καὶ δείχνει καὶ στοὺς τυφλοὺς ἀκόμα, πὼς ὁ Μπολοσεβικισμὸς δὲν εἶναι προἰὸν μερικῶν φαντασιόπληκτων ἰδεολόγων, μὰ κάτι ποὺ εἶται ἐπόμενο νὰ θρεῖ στὸ ἔδαφος ποὺ τόσο τὸ εἶχε καλλιεργήσει καὶ τῆξε κάνει κατάλληλο γιὰ τέτοιες ἰδέες ἢ καθοδιοίκηση τοῦ Τσαρικοῦ καθεστώτος.

Μόναχο. Γενάρης

ALEX STEIMETZ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στῆς μούχλας τὰ θολὰ νερά.

Στῆς μούχλας τὰ θολὰ νερά, ἕνας χειροῦργος χόδηκε, νὰ θρεῖ δυὸ γλωσσαμύντορες, ὁ ἄμοιρος, φραγώθηκε. Καὶ τράβηξε χαρούμενος δυὸ φουσκομέν' ἄσκιὰ, τὸν ἀγαθὸ Ἐξαρχόπουλο καὶ τὸν Ἀντρέα Σκιὰ.

Μονόλογος τοῦ Σκιὰ.

Τοῖς χυδαίοις μούρη μοῖρα!
Βγάλ' τὸ σιὰρι ἀπὸ τὴν ἦρα,
Μαλλιανοῖς δεῖξον τὴ θύρα,
δὸς ὑπόδημα εἰς χεῖρα...
Γράφε ζῦθος, ὄχι μύρα,
γράφε φθεῖρ καὶ ὄχι ψεῖρα,
πλημμυρὶς, ὄχι πλημμύρα...
Ἐπαθα μεγάλη φύρα,
τὸν κατήφορον ἐπῆρα
τὸ μυαλό μου καὶ μιὰ λῖρα...

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ὁ δευτέρος διαγωνισμὸς τοῦ «Νουμᾶ» γιὰ παιδιατικά τραγοῦδια, ποὺ προκηρύχθηκε στὸ ὑπ' ἀριθ. 662 τῆς 14 τοῦ Δεκέθρη 1919 φύλλο μας, δὲν ἔδωσε ἀποτελέσματα ἄξια λόγου. Πολλά, πάρα πολλὰ χειρόγραφα μᾶς σιολθήκανε, μὰ ἡ Ἐπιτροπὴ ποὺ εἶχαμε συστήσει, ἂν καὶ τὰ ξέτασε μὲ μεγάλη προσοχή, δὲν μπόρεσε νὰ θρεῖ κανένα παιδιατικό τραγοῦδι ποὺ ν' ἀξίζει τὸ βραβεῖο. Ξεχώρισε, βέβαια, μερικὰ ποιήματα, μὲ τέχνη γραμμένα, ὅμως ὁ ἄλλ' ἀπ' αὐτὰ ἔλειπε ἡ σωστὴ παιδαγωγικὴ γραμμὴ, καὶ ὁ ἄλλος ἡ διατύπωση εἶταν ἀνώτερη ἀπὸ κείνη ποὺ χρειάζεται σὴν διανοητικότητά τοῦ παιδιοῦ.

Ἔτσι, μένουμε μὲ τὰ τραγοῦδια ἐκεῖνα ποὺ μᾶς ἔδωσε ὁ πρῶτος διαγωνισμὸς τοῦ «Νουμᾶ» καὶ ποὺ ἴσως ἀργότερα θγοῦνε σὲ ξεχωριστὸ βιβλίο.

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

Στὴ στήλη αὐτὴ παρακαλοῦμε ὁλοὺς τοὺς ἀνυγνώστες, μᾶς νὰ μᾶς βοηθήσουν.

— Ὁ κ. Δραγάτης χαρετᾶ ἐκ μέρους τῶν ἐταίρων τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα καὶ ἐκφράζει τὴν χαρὰν αὐτῶν δι' οὗ καὶ πάλιν ἡ ἔταιρεία τίθεται ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς βασιλικῆς εὐμενίας.

Ἐφ. «ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ» 17 Γενάρη σελ. 1 κολ. 4

— Ἡ Ἀστυνομία Πειραιῶς εἶχε συλλάβει προχθὲς δύο ἄτομα ὡς ΕΝΕΧΟΜΕΝΟΥΣ εἰς τὰς κλοπὰς ταύτας.

Ἰδια ἐφημερίδα 17 Γενάρη σελ. 4 στήλ. 1

«Ὡσαύτως ἀπομακρύνονται τοῦ Πολ. Ναυτικοῦ οἱ σπουδασταὶ τῶν Πανεπιστημίων καὶ τοῦ Πολυτεχνείου, ὡς μὴ δυναμῆνη νὰ συμβιβασθῇ ἡ οπουδῆ των μετὰ τοῦ ἐπαγγέλματος ἐργάτου θαλάσσης».

(Ἐντυπος Ἔγκ. Ὑπουργ. Ναυτικῶν, ἀρ. 63 π. ἔ. σελ. 4).

«Ὁ διαγωνισμὸς τῶν μουσικῶν ἐνεργηθήσεται ἐν Ναυοιάμῳ τὴν 1ην Δεκεμβρίου. — Αἱ συμπληρωθρομένοι 16 κενὰ ἰθέρσεῖς ἀφορῶσι τὰ ἐξῆς Μουσικὰ ὄργανα: Ψαλτήριον Κονσέρτινο, Κλαρίνα, Κονταρέτα, Κλαπαδόρα, Τρόμπα, Μπέ-Μπάσα, Εὐφώνιον, Μπάσο Μ. Β. Τύμπανο, Μέφα Τύμπανο.

Ἡ ἐξέτασις ΠΟΙΗΣΗΤΑΙ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὠρισμένων τεμαχίων ἐκ πρώτης ὄψεως».

(Ἐντυπος Ἐγκυκλίος Ὑπουργείου Ναυτικῶν ἀριθ. 300 π. ἔ. σελ. 5).

Ἐρευνήσας τῆς τὸ ἐπιης τοῦ μαντιῶ τῆς...

Πότε ὁ ἥλιος θασπεύει τοὺς συμπολίτας μὲ τὰς ἀχίδιας του.

Καὶ οἱ συμπολίται εἶναι τὰ ἀθῶα θύματα τοῦ θηλυπρεποῦς καιροῦ.

(Ἐφημ. «ΚΗΡΥΞ» τοῦ Βόλου)

Δὲν ἦτο συνέπεια αἰ ἀποφάσεις.

(«ΠΑΤΡΙΣ» σελ. 2, στήλη 2, 17.1.1921).

Μεθ' ὅλα τὰ παράτονα δὲν ἔχω λόγον διὰ τὰ μετανοῆσω.

(Ἰοία ἐφημερίδα, σελ. 1, στήλη 5, 17.1.1921)

«ἡ διαμαρτυρία δὲν ἀφεῶρα εἰς τὴν οὐσίαν... ἡ ἔνστασις των, ἦτις ἀφεῶρα τὴν διατύπωσιν.

(«ΔΑΦΝΗΜΕΡΙΝΗ» 19.1.1921, σελ. 4, στ. 1).

...ὁ Μητροπολίτης Θεοκλήτος πᾶς ζητήσῃ νὰ ἐνεργηθῇ ἐλεγχος ἐπὶ τῶν διατεθέντων πιστώσεων, κτλ. κτλ.

(Ἐφημ. «ΑΘΗΝΑΙ» 20 Γενάρη 1921, σελ. 2, κολ. 2)

Ὁ κ. Ν. Στράτος, λαμβάνων τὸν λόγον, λέγει δι, ΤΑΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ, εἰς τὰς ὁποίας προέβη ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, καταλήγων εἰς τὴν πεποίθησιν, δι, ἡ Συνέλευσις θὰ περιβάλλῃ διὰ τῆς ἐπιτοσύνης τῆς τὴν νέα Κυβέρνησιν, ὅπως ἐνισχύσῃ τὸ ἔργον τῆς, τὸ σχετιζόμενον ἀμέσως πρὸς τὴν διαχείρισιν τῶν ὑπερτάτων Ἐθνικῶν συμφερόντων, ἀτινα εὑρηται σήμερον πρὸ τῆς ἐρεῦνης τῆς Εὐρώπης, ΝΟΜΙΖΕΙ πρέπον νὰ δηλώσῃ, πρὸ πάσης μηφοφορίας, δι, θὰ παράσῃ μὲν ψήφον ἐπιτοσύνης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν κτλ. κτλ.

(«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 26.1.1920, σελ. 1, στήλη 6)

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

—Τοῦ Γ. Γκέρτ γερσταμ ΝΤΟΡΑ, μυθιστόρημα, μετάφρ. Ἐλένη Μακρῆ, ἔκδοσις Γ. Βασιλείου (δρχ. 4).

—Τοῦ Κ. αμ. Φλαμαρίωνος ΣΤΕΛΛΑ, μυθιστόρημα, μετάφρ. Α. Δαλέζιου, ἔκδ. Γ. Βασιλείου (δρχ. 3).

—Βγήκε σὲ ἰδιαίτερο φυλλάδιον ἡ ὁμιλία τοῦ Μιχάλη Ροδά, πού ἐγινε στὶς 3 τοῦ Δεκέβρου στὸ Λαϊκὸ Κέντρο τῆς Σμύρνης, γιὰ τὸν ποιητὴ Λορέντζο Μαβίλη. Ὁ Ροδάς ἀνάλυσε τὸ θέμα του μὲ ἐξαιρετικὴ χάρι, κ' ἔδωσε μιὰ σύντομη μὰ πολὺ ἀληθινὴ ζωγραφιὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης τοῦ Κερκυραίου σοπετογράφου.

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

—Le Monde Nouveau, Γεννάριος 1921. — Ἀνρὸν ντε Ρενιέ: Ἔλα, δημορφη πληρωμένη καρδιά (ποίημα). — Ζὰν Ἐριτιέ: Τὸ ἔργο τοῦ Ἀνρὸν ντε Ρενιέ. — Μ. Τρίμπ: Μπολοσεβικισμὸς καὶ σοσιαλισμός. — Ἀντιεὶν Λωιέρ: Ποιήματα.

— La Revue Critique (25 τοῦ Γεννάριος 1921). — Κολομπιέ: Ἡ ἀληθινὴ ἱστορία τοῦ Κομμουνισμοῦ. — Ρομπέρ Λεζαίν: Τὰ Ἐλευσίαινα μυστήρια. Ρομπέρ Λαμπελαιὶν: Οἱ ἀγάπες τοῦ Τραπεζίτη τῶν βασιλέων. — Γκαρνιέ: Στραφὲς γιὰ τὶς ἐποχές κτλ.

— Mercure de France (1 τοῦ Φλεβάρη 1921). Πῶλ Ριβάλ: Γαβριὴλ Νι' Ἀγνούζιο. — Κουλόν: Μιὰ σιγμὴ τῆς Συμβολιστικῆς ὥρας. — Ἀντρέ Φονταϊνάς: Μπρὸς τὸ θάνατο (ποίημα). — Ντανβίλ: Τὸ σῶμα μας ἀθάνατο. — Νικιτίν: Μερικὲς παρατηρήσεις γιὰ τοὺς Κούδρους, κτλ.

Ὅλοι οἱ Ἐπιθεωρητῆς, ὅλοι οἱ Καθηγητῆς, ὅλοι οἱ Δασκάλοι καὶ ὅλοι οἱ Δημοτικιστῆς πρέπει νὰ συστήσουν στοὺς μαθητῆς καὶ στὶς φιλικῆς τους οἰκογένειες τὸ βιβλίον τοῦ Δὸν Κιχώτη. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ φιλολογικὴ του ἀξία, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν εὐχάριστη πού σκορπᾷ τὸ διάβασμά του κὶ ἀπ' τὴν ἀνυπολόγιστη ὠφέλεια πού ἔχει γιὰ τὸ Δημοτικιστικὸ ἀγῶνα, θὰ πάψουν πιά τὰ Ἑλληνόπουλα νὰ διαβάζουν τὸν «Πειρασμὸ», τὸ «Νὰτ Πίγκερτον» καὶ τὰ παρόμοια.

Ἐνας Ἐπιθεωρητῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. ΠΕΡ. Δ. ΚΟΔ. Σακοιούδα καὶ σιγὰ σιγὰ θὰ νιώσεις (ὄχι νοιώσεις) τί σοῦ χρειάζεται ἀκόμα γιὰ νὰ σακάρωνεις δημορφα τραγοῦδια. — κ. ΑΡΧ. ΧΙΛ. Σύμφωνοι. «Τὸ καλωματωμένο ἀντικείμενο ἔχει τὴν ὠραιότητα του» καὶ... τὴν ὀρθογραφία του. — κ. ΗΛ. ΓΙΑΜ. Ἔχεις δίκιο.

Ἐξω, χαρὰ θεοῦ, γλυκιά σὰ μέλι
ἡμέρα ἀνάστασις, φῶς, εὐλογία,
καθένα σύννεφο, — Μὰ τί μᾶς μέλει;

Ὅποτε μᾶς δὲ μᾶς μέλει! Ὅσοσο, δημοσιεύουμε διὰ τὴν πληρωμένη ἀγγελία σου: «Θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ ληλογραφήσω μὲ δεσποινίδες διὰ τὸ ζήτημα τῆς μαλισταρῆς γλώσσας μέχρι 18 χρόνων. Γράφατε. Ἡλ. Γιαμ. Πῶσοι Ρεσιάν. Ἀθήνα». — κ. Κ. ΚΑΡΑΒ. Νὰ Σακοιούθεις καὶ καὶ θὰ βγῆ με τὸν καιρὸ καὶ με τὴ μελέτη. Ὁ «Νοσταλγὸς» μᾶς ἄρσασε περισσότερο. Ν' ἀποφεύγεις καὶ τὶς κακὴς λέξεις, λ. χ. «ἀ γ κ α λ ι ο ὄ λ α» καὶ τὰ τέτοια. — κ. Ζ. Μ. Π. Τί τὸν θές τὸ Ραφαήλ; Νὰ καμαρώσει τὴ «Γέφυρα»; Δοκίμασε σ' ἄλλο θέμα λιγώτερο ἀντιπαθητικὸ. — κ. Γερ. Δ. Κασ. Γιατί νὰ πικραίνεσαι; Στείλε μας ἄλλα, καλύτερα. Γιὰ τὶς παρατηρήσεις, τὶς ἄλλες, ἔχεις καὶ δὲν ἔχεις δίκιο. Φασκέλωσ' τα! — κ. Β. ΑΔΜ. Ἀρχίσεις καλὰ καὶ σὶὰ δνὸ, μὰ τὰ χαλινὰς σὶη συνέχεια. — ΣΤ. ΑΜ. Καλοῦται. Ὁ κ. Σ βρῖσκεται διὰ. — κ. ΔΗΜ. ΠΟΜ. Λίγη προσοχὴ ἀκόμα καὶ θὰ πετύχεις. Τὸ «Ἐργο θράχη» δὲν τὸ λέμε, ὅσο κιὰν τὸ χρειάζεσθε νὰ τὸ ριμάρομε μὲ τὸ μ ἄ χ η. — κ. Ι. Σ. ΑΡΔ. Ἀφοῦ εἶσαι «μ ὀ λ ι ε 14 ἐτῶν» ἔχεις καιρὸ ἀκόμα. Μὴ θιάζεσαι. Θὰ γράφεις καλὰ μὴ μέρη. Τὸ «Ἀριστεῖον» σου λ. χ. καλοῦται. Ξαναδούλεψέ το καὶ στείλ' το μας. — κ. ΤΑΚ. Φ. Θὰ γίνε κ' αὐτό, μὰ σιγὰ σιγὰ. — κ. Φ. ΑΣΤΡ. Δὲ βαρῖσαι! Ὅλους τοὺς ξεχωριστοὺς ὁ κοσμάκης τοὺς περιφρονεῖ, ἀφοῦ δὲν τοῦ μοιάζουν. — κ. ΣΟΦ. Καλοῦται. Ὅχι καλό. Τὸ καλὸ θάρθει μοναχὸ του καὶ τὸ περιμένουμε. — κ. ΑΓΝ. Εἶπες πὼς θὰ μᾶς γράφεις κὶ ἀκόμα θάρθει τὸ γράμμα σου. Γιατί; Περιμένουμε.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

διὰ τοὺς κ. κ. Ὀδοντοῖατροὺς

Ὁ Οἶκος «LABARBERA» I. ΚΑΝΑΡΗ & Σία ὁδὸς Σταδίου 3 γνωστοποιεῖ ὅτι ὁ ἐν Λονδίνο οἶκος

CLADIUS ASH & CIE

ἀνέθεσεν αὐτῷ διὰ Συμβολαίου τὴν ἀποκλειστικὴν πώλησιν καὶ ἀντιπροσωπείαν τῶν εἰδῶν του διὰ τὴν Παλαιὰν, Νέαν Ἑλλάδα καὶ Σμύρνην.